

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ŠEŠTADIENIS-SATURDAY – GRUODŽIO – DECEMBER 11, 2021 • Vol. CXII NR. 97

Kaina 2.00 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 12-10-2021

Kalėdinė mugė – ir tradicinė, ir kitokia

Pasaulio lietuvių centre Lemonte vykusioje Kalėdinėje mugėje susirinko rekordinis prekiautojų skaičius. Rengėjai džiaugiasi, kad lietuviškas PLC mugės vis dažniau „suranda“ kitataučiai amerikiečiai, kurie čia nori ne tik pirkti, bet ir patys parduoti.

Pasakojimas apie mugę – 4 psl.

laikraštis lietuviams
leidžiamas nuo 1909 metų

Įvertinta mokyklos direktorės veikla

LR Užsienio reikalų ministerijos garbės ženkle „Už pasaulio lietuvių nuopelnus Lietuvai“ medalis įteiktas Bostono lituanistinės mokyklos vadovei ir mokytojai Gailutei Narkevičienei! – 3 psl.

LKRŠ parama Lietuvai

Šiais metais veiklos 60-metį mininti Lietuvių katalikų religinė šalpa (LKRŠ) sovietmečiu buvo didelė kovojančių už religijos, o vėliau ir už pačios šalies laisvę rėmėja. Bet organizacijos parama Lietuvai nenutrūko ir po nepriklausomybės atkūrimo.

Kaip buvo tęsiama Šalpos misija, skaitykite – 10 psl.

GANYTOJO ŽODIS

„Tai ką gi mums daryti?!“

KARDINOLAS
SIGITAS TAMKEVIČIUS

Nespėjo kauniečiai pasidžiaugti gražia Kalėdų egle, kai kažkoks vyras ją padegė. Padegta eglė simbolizuoja dabarties žmonių susipriešinimą, kuris yra labai didelis mūsų dienų iššūkis. Koks turėtų būti tikinčių žmonių atsakymas?

Jonas Krikštytojas skelbė žinią apie ateisiantį Mesiją ir ragino žmones atgailos ženklais pasikrikštyti. Klausytojai daug ko nesuprato; kai kurie iš jų mąstė, kad Jono skelbiamas mesijas bus tautos vadas, kuris išvaduos iš nenekčiamų engėjų ir atkurs Izraelio karalystę. Daug ko nesuprasdami žmonės klausė: *Tai ką gi mums daryti?!* (Lk 3, 10) Jonas nekvieta ginkluotis, bet ragino nieko neskriausti, padėti vargšams ir teisingai elgtis.

Jau įpusėjo Adventas, todėl laikas pasitikrinti, kaip ruošiamės sutikti pas mus ateinantį Viešpatį. Į klausimą „Ką gi mums daryti?“ yra viena-reikšmis atsakymas: reikia mylėti ir ta meilė turi reikštis ne žodžiais, bet darbais.

Igyvendinti meilės įstatymą ne visuomet yra lengva, ypač dabartiniu metu, kai visuomenėje tvyro didelis susipriešinimas. Apie tai iškalbingai liudija ir padegta Kauno kalėdinė eglė. Žmonės yra linkę kitaip mąstančius ir tikinčius niekinti, tiesiog jų nekęsti.

Akivaizdžiausia susipriešinimo aktualija yra skiepai nuo COVID-19. Atsirado labai pavojinga liga, prasidėjo didelis mirtingumas, o ligoninės buvo perpildytos sergančių ir mirstančių. Buvo skubama sukurti vakciną, kurios, jei ir ne visus išgelbsti, tai daugumai padeda, bent sumažina ligos sunkumą bei žmonių mirtingumą. Visame pasaulyje valstybių vyriausybės, matydamos gresiantį pavojų, perpildytas ligonines ir vis didėjantį apsikrėtusiųjų skaičių, pradėjo ne tik raginti, bet ir įvairiais būdais versti žmones skiepytis, o nepasiskiepijusiems – apriboti darbo, judėjimo bei pramogų galimybes.

Atrodo, viskas logiška ir teisinga, tačiau, kaip dažniausiai nutinka, dalis

žmonių skiepijimą išsigando; kai kas pradėjo aiškinti, kad skiepai yra pavojingi. Negana to, buvo pradėtos kurti sąmokslų teorijos – skiepus ir Galimybės pasą pradėta laikyti žvėries – antikristo ženklu, kuriuo pažymėti žmonės tiesiog rizikuoja savo amžinuoju gyvenimu; šią mintį palaikė net vienas kitas kunigas.

Žmonių, patikėjusių sąmokslų teorijomis, neįtikina, kad popiežius ir beveik visi pasaulio vyskupai pasiskiepijo ir ragina žmones skiepytis, primindami, jog tai meilės pareiga, nes tokiu būdu bent iš dalies apsaugome save ir kitus žmones. Internetas prisipildė piktų komentarų, kad Bažnyčia pataikauja pasaulietinei valdžiai, o pasiskiepijusieji ir gavusieji Galimybės pasą tiesiog eina į pražūtį ir t. t.

Žmogus yra laisvas turėti savo nuomonę. Iš tikrųjų laisvė yra didelė Dievo dovana, ir tik būdamas laisvas žmogus gali gyventi Dievo vaiko vertą gyvenimą. Tačiau laisvė nereiškia, kad bet ką galima laikyti tiesa; juk dažnai melas, siekdamas užvaldyti žmogaus mintis, prisidengia tiesos skraiste. Velnias, pasitelkdamas melą, bando pavergti žmones. Jėzus kalbėjo: *Velnias nuo pat pradžių buvo galvažudys ir niekuomet nesilaikė tiesos, – jame ir nėra buvę tiesos. Skleisdamas melą, jis kalba, kas jam sava, nes jis melagis ir melo tėvas* (Jn 8, 44). Kartais būna nelengva atskirti, kur yra tiesa; ypač sunku laikytis tiesos, kai širdyje kunkuliuoja neapykanta.

Adventas kviečia mus nurimti, neieškoti priešų, o jei kas nors mūsų

nekenčia, neatsilyginti tuo pačiu, bet melstis ir už pikta atsimokėti gerumu. Maldos su Dievu bendrystėje ruoškime sutikti Šv. Kalėdas ir pas mus ateinantį Betliejaus Kūdikį.

LAIŠKAI

MINTYS LIETUVOS PILIETYBĖS
ATGAVIMO BELAUKIANT

Norėčiau būti optimistė ir tikėti, kad kitame referendume dėl Lietuvos pilietybės atgavimo 2024 metais bus balsų dauguma „už“. Deja, mano realistinė smegenų dalis primena gerbiamo Arvydo Barzduko straipsnyje („Ir vėl tas referendumas. Kas iš to?“ „Draugas“, 2021 m. birželio 12 d.) aprašytas to referendumo taisyklės, kad nedalyvavusių balsai yra skaičiuojami kaip balsavusių „prieš“. Reikėtų tikro stebuklo, kad dauguma Lietuvos gyventojų balsuotų referendume. Nenoriu čia sumenkinti gerbiamo profesoriaus Rimvydo Baltaduonio pastangų sustiprinti Lietuvos piliečių aktyvumą. Jo darbas yra svarbus ir labai reikšmingas. Gal kaip lietuviška patarlė sako, „lašas po lašo ir akmenį pratašo“.

Tiek daug jau yra rašyta ir kalbėta apie tai, kad, išvažiuodami iš Lietuvos ir priimdami kitos šalies pilietybę, mes patys išsižadėjome Lietuvos. Taigi aš čia noriu rašyti pragmatiškai. Jeigu turėdami taip vadinamą Amerikos „žalią kortelę“ mes apsigy-

ventume Lietuvoje, tai norėdami neprarasti Amerikoje uždirbtos valstybinės pensijos, turėtume kasmet sugrįžti į Ameriką pagyventi keletą mėnesių. Gal ne vienas Lietuvos pilietis pagalvos, kad taip mums ir reikia, nes neprisidėjome prie nepriklausomos Lietuvos atkūrimo. Atsakymas būtų, kad mes, gyvendami už Lietuvos ribų, bandome paveikti užsienio šalių valdžios atstovų nuomones ir sprendimus Lietuvos labui. Jie į mūsų prašymus nekreiptų dėmesio, jei neturėtume tų šalių pilietybių. Šiuo metu, kai Rusijos norai atstatyti buvusią valdą vis stiprėja, tokios mūsų pastangos yra ypatingai svarbios.

Amerikos pilietybės atsisakymas yra labai sudėtingas ir brangus procesas. Net ir sėkmingai atsisakius Amerikos pilietybės, pasekmės būtų neaiškios. Atvažiuavus į Lietuvą be pilietybės susidaro nemažai sunkumų, kurių Lietuvos piliečiai turbūt net neišsivaizduoja. Pavyzdžiui, be asmens kodo net negalima vietoje apmokėti mokesčio už mirties įregistravimą, – norint tai padaryti, reikia eiti į pašto skyrių. Taip pat darosi su-

dėtinga turėti Lietuvoje banko sąskaitą. Pasiskundus dėl to iš Lietuvos ambasados atvažiuosiantiems atstovams gauname atsakymą, kad panašūs sunkumai yra atvažiuojant iš Lietuvos į Ameriką ir į kitas užsienio šalis. Tik čia yra skirtumas – mes juk esame gimę Lietuvoje! Taigi, toks palyginimas tarsi duria į skaudamą vietą.

Prieš keletą metų gerbiamas Arvydas Juozaitis siūlė išduoti Lietuvos pilietybės netekusiems užsienyje gyvenantiems, bet Lietuvoje gimusiems Lietuvos piliečio pažymėjimą. Toks pažymėjimas nesuteiktų balsavimo teisės, bet būtų tinkamas naudoti ten, kur reikalaujamas asmens kodas. Gal čia būtų geras laikinas sprendimas belaukiant Lietuvos pilietybės atgavimo? Norintiems Lietuvoje po truputį vėl „įleisti šaknis“ toks pažymėjimas būtų svarbi praktinė pagalba. Panašūs pažymėjimai yra naudojami kitose šalyse. Lietuvos pilietybės atgavimas mums išliktų svarbiu dvasiniu tikslu.

Dalia Bubnienė, MSA, CISA
Cumberland, Rhode Island

DRAUGAS

(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Thursday
and Saturday

except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.
Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase – \$340.00 • kartą per savaitę \$240.00

! Kanadą – metams \$390.00 (USD) • 1/2 metų \$210.00 (USD) • 3 mėn. \$110.00 (USD)

! Lietuvą paprastu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Internetinė prenumerata – metams \$99.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

! Kanadą – metams \$150.00 (USD) • 1/2 metų \$120.00 (USD) • 3 mėn. \$75.00 (USD)

! Lietuvą – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiuočiame. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien nuo 9:00 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija –
skelbimai@draugas.org, administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė,
audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Redaktorė –
Virginija Petrauskienė

Techninis redaktorius –
Jonas Kuprys

Korektorė –
Dalia Sokienė

El. svetainė –
Neringa Smilgytė

Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
Autorių nuomonė nebūtinai sutampa
su leidėjų ir redakcijos nuomone.

Remkime Draugo fondą • www.draugofondas.org
4545 WEST 63rd STREET, CHICAGO, IL 60629

Paskelbti jubiliejinų „Globalios Lietuvos apdovanojimų“ nominantai

Jau išaiškėjo dešimtą kartą organizuojamų „Globalios Lietuvos apdovanojimų“ nominantai. Vertinimo komisija iš daugiau nei 60 kandidatų atrinko 18 istorijų, kurios varžosi penkiose kategorijose. Kam atiteks skulptoriaus S. Žirgolio sukurta apdovanojimų statulėlė, paaiškės gruodžio 29 d. apdovanojimų ceremonijoje, kurią tiesiogiai transliuos „LRT Plius“ kanalas.

Šiemet į terminą „Globali Lietuva“ pažvelgėme plačiau – kaip į visokeriopą Lietuvos tarptautiškumo stiprinimą. Įvertinome ne tik tai, kaip užsienyje gyvenantys lietuviai atneša tarptautines patirtis į Lietuvą, bet ir kaip Lietuvoje gyvenantys žmonės stiprina mūsų šalies pozicijas pasaulyje – savo unikaliomis verslo idėjomis, kūrybiniais darbais”, – sakė diasporos profesionalų tinklo „Global Lithuanian Leaders” (GLL) vadovė Aušra Kukelkaitė.

Gruodžio pabaigoje paaiškės nugalėtojai kategorijose „Sugrįžimai pokyčiams Lietuvoje”, „Sugrįžimai mokslų pažangai”, „Lietuviškos idėjos, pripažintos pasaulyje”, „Lietuvos vardo garsinimas pasaulyje”. Su visais šių metų apdovanojimų nominantais galima susipažinti www.gllawards.lt.

Šių metų naujiena – kategorija „Lietuvos draugai valstybės pažangai”. Joje – šešios istorijos žmonių, kurie nėra gimę Lietuvoje ir nėra lietuvių tautybės, tačiau savo darbais turtina mūsų šalį. Tarp nominantų – aukščiausiai kosmose Lietuvos trispalvę iškėlęs JAV verslininkas Jared Isaacman, šviesaus palydėjimo anapus kultūrą į Lietuvą atvedusi vienuolė iš Lenkijos Michaela Rak, amerikietė, moterų verslumą skatinanti filantropė Erin Gainer-Grigaliūnė ir kiti.

Pasak apdovanojimų organizatorių, sprendimą skirti dėmesį pozityviems užsieniečių darbams Lietuvai paskatino pastarųjų metų aktualijos.

„Kaip visuomenė šiemet susidūrė su iššūkiais, kurių iki šiol pavykdavo išvengti. Tarsi iš šono stebėjome, kaip Europa vykdo prieglobsčio politiką, sprendžia tos pačios lyties partnerystės klausimus, kelia opias žmogaus teisių problemas. Dabar šios temos

paliėtė ir mus. Aplinkybių esame spaudžiami persvarstyti, kaip suvokiame save kaip tautą ir šalį, ar senieji Lietuvos vaizdiniai vis dar mums aktualūs, ir koks tas lietuvis bus ateityje. Tokiame kontekste organizacijos vadovybė matė didelę prasmę kalbėti apie tuos pozityvius darbus, kuriuos kitos tautybės žmonės veikia Lietuvos labui”, – sakė GLL vadovė Aušra Kukelkaitė.

Gruodžio 29 d. Šv. Kotrynos bažnyčioje, Vilniuje, vyksiančioje apdovanojimų ceremonijoje taip pat bus apdovanoti užsienio lietuviai, daugiausiai prisidedantys prie lietuvių kalbos sklaidos pasaulyje, o Užsienio reikalų ministerija skirs specialų apdovanojimą vienam diasporos atstovui už viso gyvenimo nuopelnus.

„Globalios Lietuvos apdovanojimai“ įvertina išskirtinį Lietuvos diasporos indėlį į Lietuvos ekonomikos, mokslo, kultūros bei kitų sričių augimą ir tarptautinį pripažinimą. Apdovanojimus organizuoja diasporos profesionalų tinklas „Global Lithuanian Leaders”, per savo gyvavimo metus papasakojęs jau daugiau nei 300 įkvepiančių Lietuvoje ir užsienyje gyvenančių tautiečių bendradarbiavimo istorijų.

Apdovanojimus globoja Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda, jie organizuojami bendradarbiaujant su Užsienio reikalų ministerija, nacionaliniu transliuotoju LRT, advokatų kontora „Trinitis Jurex”, Pasaulio Lietuvių Bendruomene.

„Globalios Lietuvos apdovanojimų“ 2021 m. nominantai:

Kategorija „Lietuvos draugai valstybės pažangai“:

- Bart Pauwels, „Teachers for Refugees” ikūrėjas, mokytojas
- Erin Gainer-Grigaliūnė, labdaros fondo „The ella fund” ikūrėja ir vadovė
- Jared Isaacman „Shift4 Payments” ikūrėjas ir generalinis direktorius
- Jean Baptiste Daguene, startuolių akseleravimo fondo „70 Ventures” partneris
- Michaela Rak, Pal. kun. Mykolo Sopočkos hospiso ikūrėja ir direktorė

- Tim van Wijk, restorano „Pirmas blynas” ikūrėjas ir vadovas

Kategorija „Sugrįžimai pokyčiams Lietuvoje“:

- Audrius Zujus, „Argyle” bendraikūrėjas ir technologijų vadovas
- Rita Sakus, verslo angelė, asociacijos „Lit-BAN” bendraikūrėja
- Paulius Vertelka, „Google” viešosios politikos Baltijos šalims vadovas

Kategorija „Sugrįžimai mokslų pažangai“:

- Rasa Pauliukaitė, Fizinių ir technologijos mokslų centro (FTMC) profesorė, chemikė
- Aurelijus Rinkevičius, Branduolių ir elementariųjų dalelių fizikos („Bendradarbiavimo su CERN”) centro vadovas, mokslininkas
- Thomas Bryer, Centrinės Floridos universiteto (UCF) ir Kauno technologijos universiteto (KTU) profesorius

Kategorija „Lietuviškos idėjos, pripažintos pasaulyje“:

- Rytis Laurinavičius ir Justas Kriukas, „Omni-send” ikūrėjai
- Henrikas Rapolas Urbonas, Simona Andrijauskaitė, Domas Labokas, „Interactio” ikūrėjai
- Deividas Trainavičius, „PVCcase” ikūrėjas ir vadovas

Kategorija „Lietuvos vardo garsinimas pasaulyje“:

- Laurynas Bareiša, kino režisierius
- Giedrė Žickytė, dokumentinio kino režisierė ir prodiuserė
- Kristina Buožytė ir Vitalijus Žukas, kino kūrėjai

Pranešimas žiniasklaidai

Kontaktai žiniasklaidai:
„Global Lithuanian Leaders” direktorė
Aušra Kukelkaitė ausra@lithuanianleaders.org

Pasveikino garbės konsulų vardu

Iš k.: Lietuvos garbės konsulas dr. Jonas Prunskis su žmona, Čikagos – Vilniaus „Sister Cities” komiteto pirmininke dr. Terri Dallas Prunskis, LR garbės generalinė konsulė I. Bublienė ir 2021 Metų žmogus Vilniaus arkivyskupas metropolitas G. Grušas.

Ketvirtadienio, gruodžio 9 d. „Draugo” numeryje buvo išspausdintas rašinys „Metų žmogaus šventėje – Lietuviškas Gintaras”. Rengiant straipsnį spaudai, buvo praleista informacija apie Lietuvos garbės konsulų sveikinimą arkivyskupui Gintarui Grušui. Visų konsulų vardu Metų žmogų pasveikino LR garbės generalinė konsulė Ingrida Bublienė. Ji G. Grušui įteikė tris Clevelando choro „Exultate” kompaktines plokšteles.

„Draugo” inf.

Įvertinta mokyklos direktorės veikla

Atkelta iš 1 psl.

Ji apdovanota už itin sėkmingą vadovavimą vienai seniausių lituanistinių mokyklų užsienyje – JAV Bostono lituanistinei mokyklai. G. Narkevičienės energijos suburtos lietuvių bendruomenės dėka, per pastaruosius 5-erius metus mokyklą lankančių mokinių skaičius padidėjo 35 procentais, pusė iš jų yra jaunesni nei 10 metų. G. Narkevičienė Bostono lituanistinėje mokykloje taip pat inicijavo ir suaugusiųjų mokymą.

Pedagogė taip pat pagerbta už lietuvių kalbos puoselėjimą, rengiant lituanistinio švietimo vadovėlius ir mokymų priemones. 1993 m. kartu su L. Vilkiene buvo parengtas vadovėlis kitakalbiam „Kalbėjime lietuviškai”, 2013 m. sudarytas žodynas „Lithuanian-English/English-Lithuanian Practical dictionary”. Kartu su R. Mikelionyte parengta lietuvių kalbos ugdymo programų serija JAV lituanistinių mokyklų pirmų-dešimtų klasių mokiniams ir pagal šias programas – mokymo priemonės „Kalbos žingsniai” (4 dalys).

Šiuo metu G. Narkevičienė bendradarbiauja su Marylando universiteto Taikomosios lingvistikos skyriumi ir rengia vadovėlius penktai ir šeštai klasėms. Apdovanojimą G. Narkevičienėi įteikė generalinis konsulas New Yorke Vaclovas Šalcauskas.

FB Globali Lietuva inf.

TELKINIAI

Kalėdinė mugė – ir tradicinė, ir kitokia

Prie Laimos Gaudi (k.) keptų saldumynų sustojo Vaida Railaitė su dukrele Adriana. O gal nusipirkti naminį šakotį?

Ramunė Kubiliūtė įsitikino: poetas ir aktorius Linas Umbrasas (d.) rankoje laiko „Draugą“, kuriame tikrai yra išspausdinta jo paties nuotrauka.

Pasaulio lietuvių centre (PLC) gruodžio 4 – 5 dienomis įvyko tradicinė Kalėdinė mugė, kurioje dalyvavo beveik rekordinis prekyautojų skaičius. PLC lėšų telkimo koordinatore Diana Aleknaitė sakė, kad šiais metais susirinko beveik šimtas įvairias prekes siūlančių verslo atstovų.

Kai prekyautojai netilpo į pagrindinę salę, jiems buvo pasiūlyta kita centro salė, kuri „taip pat beveik visa buvo užpildyta“, – sakė koordinatore.

Apie 30 procentų visų prekyautojų buvo tie, kurie PLC savo produkciją pristatė pirmą kartą. Tarp jų buvo ir lietuvių, ir amerikiečių.

D. Aleknaitė pasidžiaugė, kad Lemonto miestelio gyventojai vis labiau „atranda“ centrą, vis dažniau atvyksta į čia rengiamas muges. Manoma, kad tam įtakos turėjo vasarą PLC kiemelyje surengtos pavasario, vasaros, rudens mugės, į kurias mielai atvyko ir amerikiečių Lemonto gyventojų.

Kalėdiniame renginyje skambėjo gyva muzika: pakviesti mielai atvyko pagroti ir padainuoti Lemonto miestelio mokyklos styginių kvarteto muzikantai ir choro dainininkai. Atlikėjai vilkėjo XIX a. laikmečio stiliaus apdarus, ir tai renginiui suteikė ypatingą nuotaiką. Mokinių taip pat buvo ir tarp renginio talkininkų.

Tiesa, lankytojų Kalėdinėje mugėje buvo kiek mažiau nei paprastai – organizatoriai spėlioja – gal juos atbaidė vėsus oras? Tačiau tie, kurie atvyko, tai

Prie „Draugo“ stalo Kristina Jurkutė su mažąja Urte domėjosi vaikiškomis knygėlėmis.

Carl Sandburg High School ansamblis „Chamber Singers“ mugėje padainavo kalėdinių dainų.

jau pirkto iš širdies – juk Kalėdinėje mugėje buvo galima įsigyti įvairaus maisto ir kūnei, ir sielai. Lankytojai pirkė kvepiančius šviežius pyragėlius, rūkytos mėsos gaminius, namuose pagamintų sūrių, domėjosi kūno ir namų priežiūros priemonėmis, ne vienas į namus parsivežė ir knygų. Kai kurie atkeliavę, vaikščiodami tarp prekyautojų stalų, praleido ne vieną valandą. Juk reikėjo pasikalbėti su mugėje sutiktais seniai matytais pažįstamais ir draugais.

„Šiais metais surengėme keturias muges – po vieną kiekvienam metų laikui. Tai buvo mūsų eksperimentas, kurio rezultatus išanalizavome ir nusprendėme, kad optimaliausias tokių renginių skaičius – trys mugės per metus. Dvi iš jų – gegužės ir rugpjūčio mėnesį turėtų vykti kieme, kai šilta, o Kalėdinė tradiciškai persikelia į vidų“, – sakė D. Aleknaitė.

Ji sakė norinti padėkoti visiems, kurie atvyko – ir prekyautojams, ir pirkėjams, ir rengėjams ir jų talkininkams.

„Draugo“ inf.

Stephanie Sniegowski (k.) ir Shannon Andrulis iš Fountain Michigan atsivežė Andrulis Farmers Cheese sūrių.

Mugėje nuoširdžiai darbavosi (iš k.) Birutė Navickaitė, Nijolė Simutienė, Elytė Reklaitis ir Lidija Ringienė.

LANKĖSI KULTŪROS ATAŠĖ

Gruodžio pradžioje Čikagoje lankėsi LR Kultūros atašė JAV Gražina Michnevičiūtė. Ji kartu su LR generaline konsule Čikagoje Sigrida Mulevičiene dalyvavo archeologės Marijos Gimbutienės gimimo 100-mečio minėjimo paskaitoje, vykusioje Čikagos universiteto Orientalistikos institute.

Vizito metu kultūros atašė ir generalinio konsulato atstovė Ieva Dilytė susitiko su Čikagos meno instituto ir Čikagos modernaus meno muziejaus kuratoriais, aptarė galimybes pristatyti Lietuvos šiuolaikinio meno kūrėjus Čikagos meno institucijose. Susitikimų metu taip pat buvo pristatytos artėjančios Kaunas – 2022, Jono Meko 100-mečio, Vilniaus įkūrimo 700-mečio bei kitos tarptautinės Lietuvos kultūros programos. Susitikimuose su Čikagos universiteto atstovais buvo aptarti planai toliau rengti bendrus akademinis projektus, konferencijas, kviešti dalyvauti Lietuvos mokslininkus. Balzeko lietuvių kultū-

Marijos Gimbutienės 100-mečiui skirtos paskaitos dalyviai. Ketvirta iš k. – paskaitos autorė profesorė Ruth Tringham, šalia jos G. Michnevičiūtė.

ros muziejuje buvo applankyta ten šiuo metu eksponuojamos parodos „For Freedom“ ir „No Home to Go To“ bei aptartos Lietuvos ir JAV diplomatiškos santykių 100-mečio minėjimo 2022 metais idėjos.

LR gen. konsulato Čikagoje inf.

Reginio akimirka Čikagos universiteto Orientalistikos institute.

LR gen. konsulato Čikagoje nuotr.

„Kryžių kalnas“ Californijos lietuvių kieme

VIRGINIJA PETRAUSKIENĖ

Californijoje gyvenančių Tado ir Danos Dabšių namuose šią vasarą atsirado įdomus 5 pėdų aukščio ir 10 pėdų ilgio kiemo architektūros kūrinys – iš metalo pagaminta savotiška Lietuvoje esančio Kryžių kalno kopija. Sutuoktinių pora savo namų kieme įgyvendino iš Lietuvos parsivežtą idėją.

Sugalvojome, kad kieme prie tvoros labai tiktų mažas simbolinis 'Kryžių kalnas'. Kai lankėmės Lietuvoje, padarėme to kalno nuotrauką. Jas parodėme Texase esančios metalo dirbinių įmonės specialistams. Ten dirbantis dizaineris, išklauses mūsų pageidavimą, parengė būsimo kūrinio eskizą, kuris mums labai patiko", – prisiminė Dabšiai.

Laukdami, kol iš Texaso bus atsiųstas šioje valstijoje užsakytas ir gaminamas metalo gaminys, Tadas ir Dana ėmėsi tvarkyti kiemą ir ruošti

vietą būsimam kiemo architektūros akcentui – metalinei „Kryžių kalno“ sienelei. Jie išrovė patvoryje augusius pasenusius vaismedžius bei vaiskrūmius ir paruošė žemę gėlynui.

Tiesa, kai iš Texaso pagaliau atkeliavo gaminys, Tadas ir Dana suprato, jog ne viskas šiame mielame jiems darbe klostosi sklandžiai. Išpakavus metalinių kryžių sienelę, paaiškėjo, kad jos nebus galima statyti kieme paruoštoje vietoje. Mat kelionės metu neteisingai supakuotas kūrinys smarkiai nukentėjo: vežamas susilankstė, nusibrūžino.

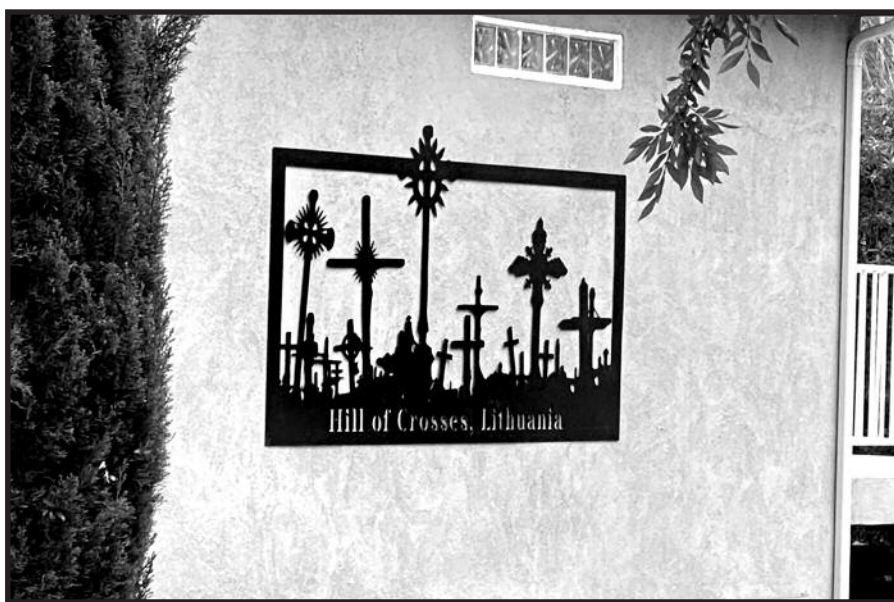
Dabšiai gamintojams nusiuntė kelionės iš Texas į Californiją metu nukentėjusią metalinių kryžių sienelės nuotrauką. Užsakymą atlikusios bendrovės atstovas, gavęs šias nuotraukas, nė akimirkos neabejojo: „Pagaminsime naują, ryt imamės darbo". Senąjį darbą liepė pasilikti Californijoje, nes pargabenimo išlaidos yra per didelės.

Po kurio laiko metalo gaminių bendrovė atsiuntė antrąjį metalinių

kryžių variantą. Šį kartą kūrinys atrodė nepriekaištingai. Jis buvo įtvirtintas numatytoje vietoje prie tvoros. Negana to, šeimininkai pasirūpino, kad „Kryžių kalno" akcentas taptų dar ir gaivinančio vandens fontanu. O didžiosios kryžių sienelės maža metalinė kopija buvo

pritvirtinta prie namo sienos.

„Pandeminis uždarymas namuose mums buvo naudingas. Nenorėdami tuščiai leisti laiko, mes persitvarkėme kiemą. Dabar jis džiugina ir mus, ir į svečius užsukančius draugus", – sako Dabšiai.

Lietuviškojo Kryžių kalno vaizdai ant Dabšių namo sienos.

Kryžiai lietuvių šeimos namą ir puošia, ir saugo.

Šeimininkai Tadas ir Dana Dabšiai prie metalinės „Kryžių kalno" sienelės, kurią pasistatė savo namų kieme. Nuotraukos iš Dabšių šeimos archyvo

IŠ ATEITININKŲ GYVENIMO

Redaktorė Vida Kuprytė • El. paštas: draugasateitis@gmail.com

Užkurkime židinį

Ateitininkų šventėje „Užkurkime židinį“ Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL, lapkričio 26–28 d. Korp! Giedra narės parodė, kad yra užsidegusios siekti ateitininkų idealų. Jos nusifotografavo su Ateitininkų federacijos pirmininku Vyčiu Turoniu, o gruodžio 12 d. rengia susirinkimą paminėti poeto Vytauto Mačernio gimimo šimtmetį.

Jono Kuprio nuotraukos

Suskaitmeninta „Ateitis“

Ateitininkų šventėje Ramunė Kubiliūtė, „Ateities“ korespondentė ir žurnalo prenumeratoras tvarkytoja JAV, surengė parodėlę paminėti „Ateities“ žurnalo 110 metų istoriją. Sovietams okupavus Lietuvą ir žurnalo leidimą uždraudus, „Ateitis“ kaip feniksas pakilo iš karo liepsnų ir pasirodė Vokietijoje lygiai prieš 75 metus, 1946 m. gruodžio 17 d. Po to ji perplaukė vandenyną ir 40 metų buvo leidžiama Š. Amerikoje. Lietuvai atkūrus nepriklausomybę „Ateitis“ grįžo į gimtuosius namus.

Dėka dr. Jono Daugirdo inicijuoto projekto su-skaitmeninti išeivijos lietuvių spaudą yra su-skaitmeninti ir visi „Ateities“ numeriai. Juos galite sklaidyti ne tik namų ekranuose, bet ir daryti elektronines paieškas. Už kelių mėnesių galėsite ieškoti ir per „Google“ paiešką. „Ateities“ numerius rasite tinklalapyje www.spauda.org. Ši skaitmeninimo projektą dosniai parėmė Ateitininkų šalpos fondas.

Ramunė Kubiliūtė (k.) prie savo surengtos „Ateities“ žurnalo parodos kalbasi su Ateitininkų namų valdybos pirmininke Daine Quinn.

Pasaulio lietuvių centre,
Banio salėje, Lemonte

Šeštadienį, gruodžio 18 d., 4 val. p. p.

Tradicinė Čikagos ateitininkų Kūčių agapė su šv. Mišiomis, bendru giedojimu ir lietuviška vakariene

Auka: \$25 suaugusiems • \$10 jaunimui 9-22 m.

Vietų skaičius ribotas. Būtina iš anksto užsiregistruoti. Registruoja Žibutė Pranckevičienė

630-917-2322 (po 6 val. v. arba įkalbėkite žinutę) zibutep@gmail.com

Svarbus pranešimas apie Moksleivių ateitininkų Žiemos kursus

Atsižvelgusi į sveikatos rūpesčius ir registracijos skaičius, Moksleivių ateitininkų Centro valdyba nutarė sutrumpinti 2021 metų Žiemos kursus ir pakeisti vietovę bei formatą.

Šių metų kursai vyks gruodžio 29–30 dienomis Ateitininkų namuose, Lemonte, Illinois. Planuojama visos dienos programa 9:30 val. r. – 10 val. v. Moksleiviai, atvykę iš kitų miestų, bus apnakvydinti pas vietinius ateitininkus.

Kviečiami visi lietuviškai kalbantys moksleiviai – ateitininkai ir ne ateitininkai – lankantys gimnazijos 9–12 klases.

Nors gaila, kad nesusitikime Dainavoje, bet džiaugiamės, kad vis dėlto bus progos moksleiviams kartu panagrinėti įvairius organizacijos ir asmeninius klausimus, pasimelsti, pasijuokti ir pabendrauti. Dalyvauti šiuose trumpesniuose kursuose bus paprasčiau nei Dainavoje, nes nebus reikalaujama, kad kursantai būtų paskiepyti nuo COVID-19 viruso. Tačiau pagal Illinois valstijos nustatytas gaires bus privaloma dėvėti apsaugines veido kaukes.

Skatiname visus registruotis iki gruodžio 23 d.

Platesnė informacija ir registracijos nuorodos yra paskelbtos mesmas.org tinklalapyje.

Tiems, kurie jau buvo užsiregistravę, mokestis bus grąžintas. Jūsų duomenys bus perkelti į naują anketą. Nereikia vėl registruotis, tik prašome, kad patvirtintumėte dalyvavimą rašydami vsusinskas@gmail.com

Kursus rengia Moksleivių ateitininkų sąjungos CV

**MAS Žiemos kursai
gruodžio 29 ir 30 d.**

Ateitininkų namuose, Lemont, IL

Tautos siela gyvena kultūroje (II)

M. Remienė. Mano darbas Kultūros taryboje

Tęsinys. Pradžia – gruodžio 9 d. laidoje

Teatras

1999 metus Lietuva paskelbė teatro šimtmečio metais. Tai buvo kultūrinis jubiliejus – 100 metų, kai grafo Tiškevičiaus daržinėje Palangoje buvo suvaidintas pirmas viešas spektaklis J. Keturakio „Amerika pirtyje“. Juozas Žygas „Drauge“ rašė: „Idomu, ar išsivija be pajėgs tą šimtmetį tinkamai paminėti“. J. Žygo abejonė turėjo pagrindo, nes JAV tuo metu buvo likęs tik vienas veikiantis teatras – Los Angeles Dramos sambūris, kuris kiekvienais metais pastatydavo vieną-du veikalus, aplankydavo ir tolimus lietuvių telkinius. Čikagoje nebebuvo nė vieno veikiančio teatrinio sambūrio.

„Žaltvykslės“ gimimas

Lietuviai mėgsta teatrą. Mūsų papročiai turi etrališkumo elementų. Lietuvį visą gyvenimą – nuo kūdikystės iki laidotuvių lydi teatras. Nutariau, kad JAV Lietuvių Bendruomenė būtinai turi paminėti lietuviško teatro 100 metų jubiliejų ir vasario mėn. sušaukia teatru besidominčių asmenų susirinkimą. Tą šaltą žiemą vakarą į pirmą susirinkimą atvyko 12 teatro mylėtojų. Vėliau atsirado ir daugiau norinčių įsijungti į mėgėjų aktorių eiles. Sunkių režisierės pareigų ėmėsi aktorė Audrė Budrytė. Taip gimė teatras „Žaltvykslė“.

A. Budrytei teko sunkus darbas – surasti tinkamą veikalą ir tinkamų aktorių. Po kelių susirinkimų buvo išrinkta rašytojo Petro Vaičiūno pjesė „Tuščios pastangos“. Premjerai nustatyta data – 1999 m. rugsėjo 19 d. Į spektaklį Jaunimo centre visi bilietai buvo parduoti ir buvo nemažai žiūrovų, kurie į spektaklio premjerą nepateko. Žiūrovai šį A. Budrytės režisuotą veikalą sutiko ypač šiltai. Tai buvo įrodymas, kad Čikagos visuomenė buvo pasiilgusi teatro. Laikraščiai plačiai rašė: „Čikagoje gimė teatras“, „Čikagoje vėl susibūrė lietuviai teatralai“ ir t. t.

2002 m. JAV LB Kultūros tarybos vardu nutariau skelbti dramos veikalo konkursą, kuriame galėtų dalyvauti autoriai iš Lietuvos ir iš išeivijos. Kultūros taryba neturėjo finansų. Teko kreiptis į nuolatinį rėmėją, kultūros darbų mecenatą dr. Joną Adomavičių, kuris tuoj pat atsiuntė prašomą 3 000 dol. sumą. Konkurso buvo atsiųsti 36 veikalai. Atsiųstiems rankraščiams buvo sudaryta penkių asmenų vertinimo komisija: trys iš Los Angeles ir du iš Čikagos. Vertinimo komisija, neradusi vieno tinkamo kandidato, nutarė tą sumą padalinti į tris dalis – po 1 000 dol. Viena iš konkursui atsiųstų pjesių – Janinos Kliučinskienės komedija „Reikia arklio“ – 2007 m. buvo suvaidinta Los Angeles Dramos sambūrio.

Ema Dovydaitytė (k.) dėkoja už puikiai surengtą X teatro festivalį. Režisierius Algimantas Žemaitaitis džiaugiasi apdovanojimu už geriausią festivalio spektaklį

Marija Remienė (k.) ir „Žaltvykslės“ kūrybinė grupė po spektaklio „Trys mylimos“.

„Draugo“ archyvo nuotr.

Tačiau niekas nestovi vietoje, ir atėjo laikas, kai A. Budrytė nebegalėjo ilgiau teatrui vadovauti. Laimingu sutapimu sužinojau apie jauną, Klaipėdos universitete režisūrą baigusią Iloną Čiapaite, kuri Lietuvoje kiekvienais metais pastatydavo spektaklį. Teatro vadovui svarbiausia – žmogaus šiluma, o jos Ilona turėjo.

„Žaltvykslę“ globojau 5 metus: platindavau bilietus, ruošdavau vaises po spektaklių, atlikdavau visus paruošiamuosius darbus. Po penkerių metų jie ėjo tvirtu keliu ir viską tvarkė patys. 2009 m. „Žaltvykslės“ teatras iškilmingai paminėjo 10 metų gyvavimo sukaktį.

Teatro festivaliai

Tais laikais, kai išeivijoje buvo daug teatro grupių, rašytojui Anatolijui Kairiui, pirmajam JAV LB Kultūros tarybos pirmininkui, kilo sumanymas suburti jas visas į teatro festivalį. Pirmas teatro festivalis įvyko 1968 m. gruodžio 1 d. Čikagoje. A. Kairys sveikino renginio dalyvius: „Scenoje, kaip ir gyvenime, yra tie, kurie moka gražiai juoktis, ir tie, kurie moka gražiai dirbti. Auka ir darbas yra didesnės vertybės už kalbas ir pažadus. Jūs, teatro festivalyje suvažiavę teatralai, atidavėte pagarbą už laisvę kritusiems broliams. Jūs nupynėte dar vieną gyvų gėlių vainiką Lietuvos kultūrai. Grįžę į namus nuleiskite rankų ir imkitės darbo, nes darbas yra visų tėvas, visų vertybių pradmuo“.

Pirmame festivalyje dalyvavo šeši teatrai, suvaidinta septynių autorių devyni veikalai, kuriuos vaidino 125 aktoriai. Festivalyje apsilankė daugiau kaip 3 000 žiūrovų, gauta 2 500 pelno. Teatro laimėtojams buvo įteikti žymenys, vadinamieji „oskarai“ – už geriausią spektaklį, už kostiumus, už dekoracijas, iškilniausiai aktorei bei iškilniausiai aktoriui.

Po pirmojo pasisekusio renginio buvo sumanyta tokius teatro festivalius rengti bent kas 4–5 metai. Po devynių festivalių įvyko trumpa pertrauka. Festivalį atgaivinti teko man, tapus JAV LB Kultūros tarybos pirmininke. Man vadovaujant buvo surengti 10-tasis (2000 m.) ir 11-tasis (2004 m.) teatro festivaliai.

Organizuojant teatro festivalius buvo sudarytas organizacinis komitetas, kurį sudarė „Draugo“ vyr. redaktorė Danutė Bindokienė, „Margučio II“ radijo darbuotojai Leonas Narbutis ir Dalia Sokienė, visuomenininkės Matilda Marcinkienė ir Laima Krivickienė.

10-tajame festivalyje Jaunimo centre, Čikagoje, dalyvavo

„Žaltvykslės“ teatras, Los Angeles Dramos sambūris, „Aukuras“ ir „Aitvaras“ iš Kanados (abu atšventę 50 metų sukaktis). Be to, festivalyje pasirodė Čikagos satyrinė grupė „Antras kaimas“ ir iš Lietuvos atvykę aktorius Petras Venslovas. Veronika Ragauskienė „Drauge“ rašė: „Tai buvo didelė šventė teatro mylėtojams ir lankytojams. Pati šventės eiga buvo gerai organizuota. Šeiminkai rūpinosi, kad visi būtų gerai pavalgę, pailsėję ir linksmi. Tam tikslui daug laiko ir jėgų atidavė JAV LB Kultūros pirmininkė Marija Remienė ir festivalio organizacinis komitetas“.

Bronius Nainys apibendrinamas teigė, kad festivalis „buvo sėkmingas įnašas į mūsų lietuvių palaikančią kultūrinę veiklą“.

Festivalio pabaigoje vyko apdovanojimai („oskarai“) ir puota. Svečius linksmino kaimiškos muzikos kapela „Tėviškė“ iš Lemonto.

11-tasis teatro festivalis 2004 m. lapkritį taip pat vyko Čikagos Jaunimo centre. Į kiekvieną teatro festivalį buvo kviečiami mūsų kaimynai kanadiečiai, tačiau šį kartą nė viena teatro grupė neatvyko. Dalyvavo „The Baltic Theatre“ miuziklo trupė iš New Yorko, „Žaltvykslė“ iš Čikagos, Los Angeles Dramos sambūris ir svečias iš Lietuvos – Kauno dramos teatro aktorius ir režisierius Viktoras Valašinas. Paskutinį vakarą vyko žymenų įteikimas ir knygos „Lietuvių scenos darbuotojų sąjungos Čikagoje“ pristatymas.

Teatro festivalis – tai visada šventė, nauji išpuodžiai, naujos pažintys, apsiekitimas kūrybiniais sumanymais. 11-asis festivalis subūrė įvairių kartų, skirtingų likimų bei gyvenimiškos patirties žmones, puoselėjančius kultūrinį paveldą. Surengti jį – didelis uždavinys Kultūros tarybos pirmininkei ir tarybos nariams. Kas nedirba tokio darbo, negali išivaizduoti, kiek tenka paaukoti savo lėšų ir sveikatos. Po paskutinio teatro festivalio buvo sulaukta ir nemažai kritikos. Kritika dažnai ateina dėl nepakankamo įsigilinimo į lietuviškos išeivijos esmę bei uždavinius. Kai kurie mano, kad dramaturgai rašo, režisieriai režisuoja, aktoriai vaidina ir rengėjai dirba dėl garbės. Bet visos teatro darbščiosios bitelės, taip pat ir organizatoriai, savo pasiaukojimu įprasmina išeivijos gyvenimą. Tai mūsų pašaukimas ir mūsų tautinė pareiga.

Didžiausia teatrų problema beveik visada buvo finansai. Į pirmą teatro festivalį 1968 m. atėjo daugiau kaip 3 000 žiūrovų, tad finansinis pasisekimas buvo garantuotas. Vėliau renginiai tapo nebe tokie lankomi. O teatras – nepigus malonumas, kainuoja ne tik kelionės bilietai, bet ir dekoracijos, jų pervežimas. O kur dar apgyvendinimo, apdovanojimų išlaidos, pagaliau kainuoja salės nuoma ir apsauga.

Tačiau teatro festivaliai, kaip ir kiti didieji renginiai, suartina mus. Per teatro kultūrą gaivinama mūsų žmogiškoji ir mūsų tautinė dvasia. Tad neleiskime jai užgesti.

Bus daugiau

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA

Įteisino Žvalgybos kontrolieriaus institutą

Vilnius (LRS.lt) – Seimas, priėmęs Žvalgybos kontrolieriaus įstatymą ir jį lydinčius dokumentus, įsteigė žvalgybos kontrolieriaus pareigybę ir Žvalgybos kontrolierių įstaigą.

Žvalgybos kontrolierius – Seimo skiriamas valstybės pareigūnas, vykdamas žvalgybos institucijų veiklos teisėtumo priežiūrą.

Pasak šio įstatymo iniciatoriaus, Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininko Lauryno Kasčiūno, tai yra instrumentas ne ką nors persekioti, o kontroliuoti, kaip žvalgybos metodai yra taikomi.

„Tai yra svarbus esminis mechanizmas, nes kai stiprini žvalgybos institucijas, turi turėti nepriklausomą instrumentą kontroliuoti tas institucijas. Čia yra normalus vakarietiškas standartas“, – sakė parlamentarai. Anot jo, tokiu būdu bus depolitizuotas procesas.

Žvalgybos kontrolieriumi galės būti skiriamas nepriekaištingos reputacijos Lietuvos Respublikos pilietis, įgijęs magistro kvalifikacinį laipsnį arba kvalifikaciją, įgyjamą baigus vientisąsias studijas, turintis ne mažesnę kaip 10 metų patirtį vykdamas veiklą, susijusią su nacionaliniu saugumu ir gynyba. Jis taip pat turės atitikti nustatytus reikalavimus, būtinus išduodant leidimą dirbti ar susipažinti su išlaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „Visiškai slapta“.

Žvalgybos kontrolieriumi bus skiriamas asmuo, kuris iki jo kandidatūros pateikimo Seime dienos pastaruosius 5 metus nebuvo valstybės politiku.

Seimo priimtas įstatymas įsigalios 2022 m. sausio 1 d.

Universitetų reitinge nepralenkiamas – VU

Vilnius (Alkas.lt) – Paskelbtame šalies aukštųjų mokyklų reitinge tarp universitetų lyderio pozicijas užtikrintai išlaiko ir rezultatus jame gerina Vilniaus universitetas (VU).

Pagal bendrą visų rodiklių sumą taškais geriausiai VU įvertintos genetikos ir žurnalistikos bakalauro studijų kryptys – jos surinko 100 balų. Taip pat puikiai įvertintos visuomenės sveikatos, taikomiosios matematikos, statistikos, sociologijos, filosofijos studijų kryptys – jos visos pelnė po daugiau kaip 98 taškus.

Magistrantūros studijų kategorijoje aukščiausiu balu įvertintos VU biochemijos ir fizikos studijų kryptys, daugiau kaip 98 balus surinko chemijos magistrantūros studijos.

Toliau seka Kauno technologijos, Vytauto Didžiojo, Vilniaus TECH ir Lietuvos sveikatos mokslų universitetai.

Tarp privačių universitetų pirmauja ISM Vadybos ir ekonomikos universitetas.

Paskelbti nacionalinių premijų laureatai

Vilnius (ELTA) – Kultūros ministerijoje paskelbti 2021 metų Lietuvos nacionalinių kultūros ir meno premijų laureatai.

Aktorius Vidas Petkevičius premiją pelnė už įtaigius vaidmenis teatre ir kine, menotyrininkė Agnė Narušytė – už vertybišką šiuolaikinės kultūros refleksiją, choro dirigentas, kompozitorius Vytautas Miškinis – už chorinės kultūros turtingumą ir sklaidą, fotomenininkas Remigijus Treigys – už laiko ženklų poetiką fotografijoje, tarpdisciplininio meno kūrėjas Dainius Liškevičius – už kultūrinių stereotipų kritiką šiuolaikinio meno formomis, etnomuzikologė Daiva Vyčiniene – už folkloristikos aktualizavimą.

Lietuvos nacionalinėmis kultūros ir meno premijomis įvertinami reikšmingiausi kultūros ir meno kūriniai, Lietuvos ir pasaulio lietuvių bendruomenės kūrėjų sukurti per pastaruosius 7 metus, taip pat kūriniai, sukurti per visą gyvenimą.

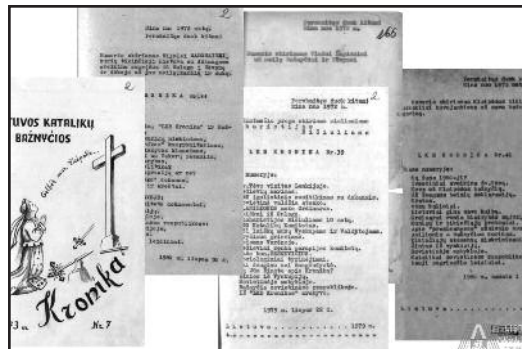
Laisvės premija – „LKB Kronikos“ bendradarbiams

Vilnius (ELTA) – Seimas, atsizvelgdamas į Laisvės premijų komisijos sprendimą, nutarė 2021 metų Laisvės premiją skirti pagrindinės spaudos leidinio „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika“ 1983–1989 metų vyriausiajam redaktoriui, Telšių vyskupui emeritui Jonui Borutai, leidinio bendradarbiams Bernadetai Mališkaitei ir Elenai Šiuliauskaitei.

Šis apdovanojimas laureatams bus įteiktas Laisvės gynėjų dieną – 2022 m. sausio 13-ąją.

„LKB Kronika“ buvo reikšminga neginkluoto pasipriešinimo prieš Sovietų sąjungos okupaciją kovos dalyvė, liudijusi Laisvo žodžio jėgą, įveikusi geležinę uždangą ir gebėjusi perduoti žinią laisvam pasauliui.

„LKB Kronika“ – tai ilgiausiai leistas, plačiausiai pasklidęs, persekiojamas, bet nepalūžusios Bažnyčios simboliu tapęs pagrindinis žurnalas, kurio ištakos – slapti veiklių kunigų susirinkimai. 1972–1989 m. „LKB Kronika“ buvo sovietų nusikaltimų metraštis. Joje registruoti ir skelbti Bažnyčios veiklos varžymo, tikinčiųjų persekiojimo ir žmogaus teisių pažeidimo faktai, juos liudijantys dokumentai.

Laisvės premija įvertintas žymiausias pagrindinio leidinio – „LKB Kronikos“ kūrėjai. Lrytas nuotr.

Dienos tema: sankcijų iniciatoriai patys jų nepaiso

Gruodžio 8 dieną įsigaliojo JAV sankcijos baltarusiškomis trąšoms. Tačiau kol kas dėl teisinių niuansų trąšų tranzitas per Lietuvą toliau tęsiasi.

Šių metų rugpjūtį paskelbtos JAV sankcijos numato, kad iki šių metų gruodžio 8 d. visi JAV fiziniai ir juridiniai asmenys privalo užbaigti sandorius su Baltarusijos kalio trąšų gamintoja „Belaruskalij“. Po minėtos datos Lietuvoje veikiančios bankai linkę nebeaptarnauti „Belaruskalij“ atliekamų mokėjimų pavidimų.

Tuo metu „Lietuvos geležinkelių“ grupei priklausanti krovinių geležinkeliu vežimo bendrovė „LTG Cargo“ skelbia, kad gruodį teiks trąšų gabenimo paslaugas „Belaruskalij“. Pagal galiojančią sutartį Baltarusijos bendrovė už jas atsiskaitė iš anksto.

Dėl susidariusios situacijos „Lietuvos geležinkeliai“ konsultuojasi su Lietuvos, ES ir JAV institucijomis, tarp kurių – JAV Izdo departamento Užsienio aktyvų kontrolės biuras (OFAC).

Skaičiuojama, kad iki šiol „LTG Cargo“ per metus vidutiniškai gabeno per 10 mln. tonų „Belaruskalij“ krovinių už maždaug 60 mln. eurų.

Teisinasi, kad stengėsi...

Užsienio reikalų ministras Gabrielius Landsbergis sako, kad Jungtinės Amerikos Valstijos buvo informuotos apie galimą riziką, kad, įsigaliojus JAV sankcijoms,

„Belaruskalij“ trąšų tranzitas per Lietuvą gali vykti toliau, o Lietuva neturi teisinių svertų nutraukti režimo įmonės ir „Lietuvos geležinkelių“ sutartį.

„Prašiusią savaitę susitikau su Anthony Blinken (JAV valstybės sekretoriumi) ir išsaciau, kad tai yra problema, kad sankcijos iš esmės neturi efekto. Stengiuosi visuose susitikimuose būti maksimaliai skaidrus ir atsakyti, kokioje situacijoje esame, nežaisti dvigubų žaidimų ir pasakyti taip, kaip yra. (...) Tai yra priimta domėn“, – komentavo G. Landsbergis.

Anot jo, sankcijos „Belaruskalij“ nėra efektyvios ir kitose partnerių valstybėse, pavyzdžiui, Norvegijoje.

„Šiandien yra gausybė pavyzdžių – Norvegijos įmonė, kuri tas trąšas perka. Tai yra NATO partneris, valstybinė įmonė, kurios dalis akcijų priklauso JAV, 16 proc. akcijų priklauso JAV fondui. Ji perka tas trąšas, reiškia, ji nevykdo sankcijų“, – nurodė G. Landsbergis.

Susisiekimo ministras Marius Skuodis tvirtina, kad dar spalio viduryje buvo imtasi visų žingsnių dėl sankcijų Baltarusijos valstybinei įmonei „Belaruskalij“ įgyvendinimo.

Pasak ministro, buvo lankomasi ir Jungtinėse Amerikos Valstijose. Vis dėlto politikas sako, kad būtent dėl šių sprendimų, kurių nepavyko įgyvendinti laiku, jis ir prisiima atsakomybę dėl tebesitęsiančio baltarusiško trąšų tranzito per Lietuvą.

Jis tvirtina, kad iš karto, tik sulaukus informacijos apie avansinį mokėjimą, buvo imtasi ieškoti teisinių įrankių.

„Mūsų bazinis scenarijus pasikeitė, kai lapkričio antroje pusėje, pabaigoje, buvau informuotas „Lietuvos geležinkelių“, kad gautas avansas pervežimams jau gerokai po gruodžio 8 d., kai įsigalioja sankcijos“, – tikino M. Skuodis, kartu pridurdamas, kad „Lietuvos geležinkeliai“ dėl teisinių priežasčių savavališkai tranzito nutraukti negalėjo.

Susisiekimo ministras Marius Skuodis pranešė, jog yra pasiruošęs prisiimti atsakomybę dėl tebesitęsiančio „Belaruskalij“ trąšų tranzito per Lietuvą ir trauktis iš posto.

„Trąšos negali važiuoti ir taškas. Čia nėra jokių dviprasmybių“, – pareiškė jis.

Akcininkas: vežėm ir vešim

Maždaug 11 mln. tonų Baltarusijos trąšų gamintojos „Belaruskalij“ produkcijos į laivus kasmet kraunančios bendrovės Birių krovinių terminalo didžiausias akcininkas Igoris Udovickis sako, jog kalio trąšų tranzitas per Lietuvą negali būti nutrauktas, nes tai prieštarautų Lietuvos, ES ir JAV tarpautiniams susitarimams.

„Jokių JAV sankcijų baltarusiško kalio tranzitui per Lietuvą nėra ir negali būti, kadangi tranzito, kaip procedūros, atžvilgiu sankcijų taikyti negalima“, – teigė I. Udovickis.

Pasak jo, visoms valstybėms, taip pat ir JAV, yra privalomos tarptautinės sutartys – Pasaulio prekybos organizacijos susitarimas bei Jungtinių Tautų jūrų teisės tarptautinė konvencija. Jos garantuoja tranzito laisvę neturintiems prieigos prie jūros valstybėms.

„Mūsų veiksmai yra visiškai teisėti ir suderinti“, – teigė I. Udovickis.

Lietuva buvo bene pagrindinė sankcijų Baltarusijai iniciatorė, tačiau paaiškėjo, kad jų nesilaikė pati. L.Rytas nuotr.

PASAULIS

Parengė Vitalius Zaikauskas

J. Biden pasikalbėjo su sąjungininkais Europoje

Berlynas (ELTA) – JAV prezidentas Joe Biden po virtualaus susitikimo su Rusijos lyderiu Vladimiru Putinu, kuris baigėsi be aiškių rezultatų, vaizdo ryšiu pasikalbėjo su savo sąjungininkais Europoje.

J. Biden apie vykusį pokalbį informavo, tuomet dar buvusią savo poste Vokietijos kanclerę Angela Merkel, Prancūzijos prezidentą Emmanuel Macron, Italijos premjerą Mario Draghi ir Jungtinės Karalystės (JK) premjerą Boris Johnson apie savo susitikimo su V. Putinu turinį.

Europos šalių lyderiai pokalbio metu pabrėžė savo „visapusišką paramą Ukrainos suverenitetui ir teritoriniam vientisumui“. Visi pokalbio dalyviai taip pat atkreipė dėmesį, „kad yra būtina, jog Rusija sumažintų įtampą ir siektų diplomatinio sprendimo, taip pat ir naudojantis Normandijos formatu“.

J. Biden ir V. Putinas gruodžio 8 dieną dalyvavo virtualiame susitikime, kuriame aptarė konfliktą Ukrainoje. Susitikimo metu proveržio nepasiekta. Lyderiai turėjo kalbėtis kelias valandas, tačiau jų pokalbis baigėsi po maždaug dviejų.

„Manau, kad ši situacija netenkina nei mūsų, nei amerikiečių“, – sakė V. Putino patarėjas užsienio reikalų klausimais Jurijus Ušakovas.

JAV jau kelias savaites kaltina Rusiją, kad ši prie savo sienos su Ukraina telkia karijus, o Vakarai nerimauja dėl galimo Maskvos įsiveržimo į šią šalį. Rusija šiuos kaltinimus atmeta ir savo ruožtu žeria kritiką Ukrainai, kad ši prie Donbaso regiono taip pat dislokavo apie 120 tūkst. karių.

ES gins savo nares nuo Kinijos spaudimo

Briuselis (ELTA) – Europos Sąjunga yra pasirengusi apsaugoti ES valstybes, ypač Lietuvą, nuo Kinijos ekonominio spaudimo, kai atidarius Taivaniečių atstovybę šioje šalyje, Pekinas atėmė iš Vilniaus galimybę eksportuoti savo prekes į Kiniją. Tai Briuselyje pareiškė Europos Komisijos pirmininko pavaduotojas Valdis Dombrovskis.

„Gavome patvirtinimą, kad lietuviškos prekės nebegali būti vežamos per Kinijos muitinę, – sakė jis. – Glaudžiai bendraujame su Lietuvos institucijomis ir palaikome dialogą su Kinijos institucijomis, kad gautume paaiškinimus. ES pasirengusi ginti visas savo valstybes nares nuo nepagrįsto ekonominio spaudimo“, – sakė jis.

Paragino nepasiduoti spaudimui dėl „Nord Stream 2“

Varšuva (ELTA) – Lenkijos premjeras Mateusz Morawiecki teigė pasiskambinsiantis naujam Vokietijos kancleriui Olaf Scholz ir pokalbio metu išreikšiantis savo nepritimą „Nord Stream 2“ dujotiekio eksploatacijos pradžiai.

O. Scholz pirmtakės Angela Merkel valdymo metu kiek apkarto Vokietijos santykiai su daugeliu Vidurio ir Rytų Europos šalių, nes politikė palaikė dujotiekio projektą, kuris, anot minėtų šalių, tik padidins žemyno priklausomybę nuo rusiškų dujų. Tačiau pasikeitus Vokietijos administracijai, Varšuva tikisi, kad pasikeis ir Berlyno kursas.

„Paraginsiu kanclerį O. Scholz nepasiduoti Rusijos spaudimui ir neleisti, kad „Nord Stream 2“ būtų naudojamas kaip šantažo įrankis prieš Ukrainą, Lenkiją ir Europos Sąjungą“, – teigė M. Morawiecki.

JAV prezidentas Joe Biden perspėjo Rusijos prezidentą Vladimirą Putiną, kad gali būti sutrukdyta „Nord Stream 2“ paleidimui ir gali grėsti ekonominės sankcijos, jei Maskva įsiverš į Ukrainą. Rusija prie šios šalies sienų telkia karijus ir kelia Vakarų nerimą dėl galimo puolimo.

Latvijos Seimo narys šnipinėjo Rusijai

Ryga (BNS) – Latvijos Generalinės prokuratūros prašymu saeima pritarė įsakui, sudarantiam sąlygas patraukti baudžiamajon atsakomybėn parlamentarą Janis Adamsons.

Šis socialdemokratų partijos „Santarvė“ narys kaltinamas šnipinėjimu Rusijai ir sukčiavimu stambiu mastu. Už šiuos nusikaltimus galima skirti įkalinimą iki 10 metų ir bandomąjį laikotarpį iki trejų metų.

Generalinė prokuratūra paprašė parlamento leidimo patraukti baudžiamajon atsakomybėn J. Adamsons, birželį Valsybės saugumo tarnybos sulaikytą dėl įtarimų šnipinėjus Rusijai.

Rygos Vidžemės apygardos teismas nusprendė jį grąžinti kardomajam kalinimui. Teismas taip pat areštavo kitą asmenį, Rusijos pilietį.

Valstybės saugumo tarnyba informavo, kad keliose vietose, įskaitant parlamento pastatą, buvo atliktos kratos, paimita daug duomenų laikmenų ir dokumentų. Tarnyba pradėjo analizuoti šią medžiagą.

Saeima panaikino J. Adamsons teisinę neliečiamybę.

Generalinė prokuratūra anksčiau paprašė parlamento leidimo sulaikyti J. Adamsons.

Latvijos parlamentas panaikino deputato J. Adamsons teisinę neliečiamybę. EADaily nuotr.

O. Scholz išrinktas Vokietijos kancleriu

Vokietijos žemieji parlamento rūmai išrinko socialdemokratą Olaf Scholz naujuoju šalies kancleriu, pakeisiančiu 16 metų prie valstybės vairo stovėjusią Angela Merkel.

Vokietijos kancleris O. Scholz pakeitė iš politikos besitraukiančią A. Merkel. CNBC nuotr.

Parlamento pirmininkei paklausus, ar jis sutinka su išrinkimu, O. Scholz šypsodamasis linktelėjo. Tuomet parlamentarai jį pasveikino išteikdami gėlių.

O. Scholz susilietė kumščiais su deputatais iš įvairių politinių partijų.

A. Merkel, kuri nebėra parlamento narė, parlamento balsavimą stebėjo iš žiūrovų galerijos. Prasidedant sesijai įstatymų leidėjai buvusiai kanclerei plojo atsistoję.

O. Scholz vadovaus pirmajai „šviesoforo“ koalicijai, sudarytai iš Socialdemokratų partijos (SPD), žaliųjų ir liberalios Laisvųjų demokratų partijos. „Šviesoforo“ ji pavadinta pagal partijų spalvas.

O. Scholz yra pažadėjęs platų „perimamumą“ iš populiarios A. Merkel ir, tuo pačiu, žalesnę bei teisingesnę Vokietiją.

O. Scholz, kuris buvo finansų ministras A. Merkel vyriausybėje, socialdemokratai laimėjo rugsėjo 26-osios rinkimus, nors dar metų pradžioje toks rezultatas atrodė neįsivaizduojamas, nes partiją tuo metu draskė nesutarimai, o parama jai buvo silpna.

Koalicionis susitarimas ketveriems metams, sudarytas praėjusio mėnesio pabaigoje, vadinamas „Išdrįsk siekti didesnės pažangos“, perfrazuojant 1969–1974 metais valdžiusio socialdemokratų kanclerio Willy Brandt 1969-ųjų istorinį šūki „Išdrįsk siekti daugiau demokratijos“.

Koalicija sieks mažinti taršą anglies dvideginiu, pertvarkyti pasenusią skaitmeninę infrastruktūrą, modernizuoti pilietybės įstatymus, padidinti minimalų darbo užmokestį ir legalizuoti Vokietijoje marihuaną.

Lyčių pusiausvyra

Būsimoji užsienio reikalų ministrė Annalena Baerbock taip pat pažadėjo griežtesnę poziciją tokių autoritarinių valstybių kaip Rusija ir Kinija atžvilgiu po A. Merkel pragmatizmo metų.

Viena Žaliųjų partijos lyderių A. Baerbock yra tarp aštuonių moterų naujojoje vyriausybėje – pirmajame lyčių pusiausvyros principu sudarytame Vokietijos ministrų kabinete.

O. Scholz ir jo komanda žada stabilumą, Prancūzijai tuo metu rengiantis atkakliems prezidento rinkimams kitais metais, o Europai toliau grumiantis su „Brexit“ padariniais.

Tačiau didelė ketvirta COVID-19 banga jau žada išbandymą į valdžią ateinančiai koalicijai.

„Turime pradėti iš naujo duodami atkirtį ‘koronos’ pandemijai – naujoji vyriausybė susiduria su tokiomis aplinkybėmis“, – sakė O. Scholz, šalia stovint jo pretendams į finansų ir ekonomikos ministrus Christian Lindner ir Robert Habeck.

O. Scholz siekia, kad kovodama su pandemija Vokietija, kaip ir Austrija, padarytų skiepus privalomus, ekspertams išpėjant, kad sunkiai su darbu susidorojančių šalių klinikų laukia dar sunkesni laikai.

Naujasis kancleris nori, kad parlamentas dėl šio klausimo balsuotų iki šių metų pabaigos ir kad įstatymas įsigaliojotų vasarį arba kovą.

A. Merkel „variantas“

67 metų A. Merkel, pirmoji moteris, dirbusi Vokietijos kanclerio poste, po keturių kadencijų iš eilės traukiasi iš politikos. Ji yra pirmasis per pokario istoriją Vokietijos lyderis, pasitraukęs savo paties sprendimu.

Jai prilygti bus sunku. Didžioji dauguma vokiečių palankiai vertina A. Merkel vadovavimą, nors jos krikščionys demokratai dažnai priešindavosi kanclerės nuosaikiam kursui.

„16 metų Angela Merkel apibrėždavo politinį centrą“, – sakė skiltininkas Nikolaus Blome.

„Jei ji būtų vėl dalyvavusi [rinkimuose], būtų laimėjusi penktą kadenciją“, – sakė jis.

Nors yra iš konkuruojančios partijos, O. Scholz siekdamas pakeisti A. Merkel pasinaudojo jos populiarumu ir įvaizdžiu.

A. Merkel įpėdinis pažadėjo naikinti jos valdymo metais didėjusį atotrūkį tarp turtingųjų ir neturtingųjų.

Nepriklausomas ekonominių tyrimų institutas ZEW koalicijos susitarimo analizėje nurodė, kad labiausiai iš šių politikos gairių turėtų išlošti mažesnes pajamas gaunantys vokiečiai ir vaikus auginantys tėvai.

Tuo metu žaliųjų šalininkai viliasi milijardų klimato apsaugai ir atsinaujinančiai energijai, nors vyriausybė žada iki 2023 metų sugrįžti prie naujas skolas draudžiančios taisyklės.

Tą patį vakarą (gruodžio 8 d.) Socialdemokratas Olaf Scholz buvo priesaikintas naujuoju šalies kancleriu ir pakeitė 16 metų prie valstybės vairo stovėjusią Angela Merkel.

BNS, ELTA

Parama Lietuvai – ir po nepriklausomybės atkūrimo

JUOZAS SKIRIUS

Šie 2021-ieji metai – jubiliejiniai JAV lietuvių katalikiškai organizacijai – Lietuvių katalikų religinei šalpai (LKRŠ arba LKR Šalpa) 60-metį švenčianti organizacija visuomet rėmė Lietuvą, ypač jai sunkiausiais laikotarpiais; ji kardinolo Audriaus Juozo Bačkio žodžiais tariant, „yra svarbi katalikų lietuvių bendradarbiavimo, solidarumo ir krikščioniškos meilės išraiška“. Kiek teko pastebėti, organizacija nesulaukė didesnio visuomenės dėmesio spaudoje. O Lietuvoje, išskyrus bažnyčios tarnus ir aktyvesnius katalikus, praktiškai apie Šalpą ir ypač jos nuveiktus darbus, nėra žinoma. Jos vykdyta ir vykdoma misija yra reikšminga lietuvių tautai, katalikiškai visuomenei. Todėl verta nors ir labai fragmentiškai apie juos priminti skaitytojams.

Mūsų lietuviškoje mokslinėje literatūroje LKR Šalpa jau yra pastebėta tyrinėtojų. Vienu ar kitu kampu apie organizaciją rašė ar užsiminė istorikai Arūnas Streikus, Juozas Banionis, Arūnas Antanaitis, Juozas Skirius ir Artūras Grickevičius. Istorikams yra prieinami pačios organizacijos viešinama medžiaga apie savo veiklą: tai periodinis žiniaraštis – „LKRŠ žinios“ bei jubiliejinis leidinys „Lietuvių katalikų religinės šalpos veiklos fragmentai 1961–2011 m.“ (lietuvių ir anglų kalbomis). Svarbus šaltinis – atsiminimai, kuriuos jau yra paskelbę organizacijoje dirbę Gintė Damušytė ir Viktoras Nakas. Svarbi kunigo Stasio Railos parašyta LKR Šalpos 1961–1981 metų laikotarpio veiklos apžvalga žurnale „Aidai“ 1982 m.

LKR Šalpa, kaip pilnateisė (įregistruota) organizacija įkurta 1961 m. vasario 2 d. New Yorke su išsikeltu kilniu tikslu – ginti tikinčiųjų reikalus sovietų okupuotoje Lietuvoje bei, pagal galimybę, teikti pagalbą kovojantiems už religijos laisvę. Tuo metu tai buvo neįkainojama pagalba Bažnyčiai ir tikintiesiems. Prie šios organizacijos ištakų stovėjo iškilūs Amerikos lietuvių bažnyčios atstovai: vysk. Vincentas Brizgys, prelatai Jonas Balkūnas ir Juozas Končius, kunigai Norbertas Pakalnis, Juozas Aleksūnas, Jurgis Gurinskas ir kiti.

LKR Šalpos parama siuntiniais buvo įvairi: religiniai reikmenys Lietuvos dvasiškiams, materialinė parama (drabužiais, maisto produktais, vaistais) persekiojamiems dvasiškiams, sunkiai gyvenantiems tikintiesiems bei įkalintiems ir jų šeimoms. Skirdavo lėšas Lietuvos bažnyčių remontui, suteikdavo pinigines pašalpas, kaip buvo fiksuojama dokumentuose, „tam tikriems asmenims (...) atitinkamais keliais“. Patys organizacijos atstovai pripažįsta, kad „šiandien yra gana sunku rasti kokių nors duomenų ar užrašų iš senesnių laikų apie tikslią LKR Šalpos paramą. Kadangi paramos gavėjai dažniausiai buvo kovojantys pogrindyje asmenys, todėl stengtasi nesaugoti paramos gavėjų pavardžių, kad jiems kaip nors nepakenkti“. Tačiau jau 8–9 dešimtmečiais atsiranda aiškesnė informacija apie paramą. Iki 1977 m. Šalpa parėmė 1,514 bažnyčių liturginiais reikmenimis – siuntiniais ar kas nors iš JAV (turistai) atveždavo. Vien tik per 1982 m. buvo pasiūsta į Lietuvą paramos už 100,000 dol. O jau 1989 m. – už 170,000 dol. Reikia manyti, kad iki 1990 m. Lietuvos bažnyčiai ir tikintiesiems buvo suteikta parama už kelis milijonus dolerių. Visos tos lėšos – tai mūsų tautiečių, ypač kunigų užsienyje aukos, JAV katalikų bažnyčios Vyskupų Konferencijos skirtos šalpai pinigines sumos, aukos iš JAV privačių fondų, testamentiniai palikimai. Būtina pabrėžti, kad organizatoriams teko padėti nemažai pastangų, norint iš jų visų sulaukti paramos. Tam tikras finansinis šaltinis buvo ir LKRŠ nario mokestis (metinis – 100 dol.).

Tiesa, svarbu paminėti ir tai, kad LKR Šalpos veikla nuo 1976 m. pradėjo siekti tiek keistis, kai kun. Kazimieras Pugevičius perėmė organizacijos vedėjų pareigas iš kun. Stasio Railos. 1979 m. New Yorke įkurtas Šalpos padalinys – *Lietuvių informacijos centras* (LIC), kurio užduotis buvo sutelkti dėmesį į informacijos sklaidimą apie Katalikų bažnyčios ir tikinčiųjų padėtį Lietuvoje. Centro vadove buvo paskirta Gintė Damušytė, dabartinė Lietuvos diplomatė-ambasadorė. Nesiplečiant tuo klausimu, būtina pasakyti, kad centro vienas iš svarbiausių darbų – tai „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos“ (pogrindžio leidinio) sklaida Amerikoje (per lietuviškas

Lietuvių katalikų religinės šalpos štabas: LIC darbuotojai ir talkininkai su LKR Šalpos Tarybos pirmininku vysk. Pauliumi Baltakiu OFM. 1-a eilė iš k: G. Damušytė, vysk. P. Baltakis OFM, R. Virkutyte, M. Skabeikienė. 2-a eilė iš k: R. Adams, kun. K. Pugevičius, V. Nakas, A. Adams ir R. Razgaitienė. LKRŠ archyvo nuotr.

radijo stotis, spaudą, parapijas). Kronikos ištraukas LIC darbuotojai parengdavo anglų k. 5,000 vienetų tiražu ir atskirais numeriais buvo siunčiami JAV kongresmenams ir senatoriams, angliškai spaudai, žmogaus teisių organizacijoms, mokslininkams, bibliotekoms. Atskiri „Kronikos“ numeriai buvo verčiami ir į kitas kalbas – ispanų, prancūzų, vokiečių, italų ir portugalų. Pasaulio visuomenė, tie, kurie domėjosi žmonių likimais Tarybų Sąjungoje, sužinodavo apie tai, kas vyksta Lietuvoje, kad ir ten yra pasipriešinimas sovietinei santvarkai.

Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, LKR Šalpai atsivėrė plačios galimybės realizuoti savo vieną iš pagrindinių užduočių – teikti paramą Lietuvos tikintiesiems ir Bažnyčiai. Nuo pat pradžių padėjo ir iki šiol padeda atnaujinti tai, kas buvo sugriauta ir suniokota, ir talkino siekiant pagelbėti, ko labiausiai reikėjo tuo momentu. Organizacija, atsiremdama į Evangelijos raginimą „kiek kartų tai padarėte vienam iš šitų mažiausiųjų mano brolių“ (Mt 25, 40), savo labdara, padėjo stiprėti Bažnyčiai, pavertė tikrove tai, kas buvo planuojama ir toliau vykdo nesavanaudišką misiją.

Po Nepriklausomybės atkūrimo Katalikų bažnyčia Lietuvoje su visa tauta kėlėsi naujam gyvenimui, suko demokratijos keliu. Daug ką reikėjo kur-

ti tiesiog nuo nulio. Kūrėsi katalikiškos organizacijos, katechetikos, jaunimo institucijos ir pan. Visur reikėjo ne tik pasiaukojančių žmonių, bet ir materialinės paramos. Kardinolas Sigitas Tamkevičius, 2011 m. prisimindamas, pažymėjo: „Jeigu reikėtų surašyti visus pagalbos prašymus Religinei Šalpai, kurios vien aš – Kauno arkivyskupijos ordinaras – patvirtinau, tas sąrašas būtų labai labai ilgas. Panašiai ir kitose vyskupijose. Religinės Šalpos parama Bažnyčiai Lietuvoje buvo ir tebėra neįkainojama“.

LKRŠ organizacijos veiklos laukas Lietuvoje platus – nuo paramos vargstantiems, bažnyčioms, vienuolijoms, seminarėjoms, katalikiškoms švietimo įstaigoms, sielovadinei veiklai, net nuteistiesiems ir iki knygų, laikraščių leidybos rėmimo, katalikiško radijo išlaikymo, stipendijų skyrimo, jaunimo stovyklų, jaunimo organizacijų globojimo ir t. t. Tuo metu Šalpa, vadovaujama vyskupo Pauliaus Baltakio, turėjo vos keletą darbuotojų: reikalų vedėjas kunigas Kazimieras Pugevičius, jo pavaduotojos Gintė Damušytė ir Marija Skabeikienė. Dar penki asmenys buvo užimti pusės krūvio darbais, o vasaromis talkindavo stažuotojai bei kiti savanoriai, priimdami gaunamą labdarą, pakuodami daiktus, kuriuos gabenoti į tarpintuvus. Finansiškai LKR Šalpa buvo gana pajėgi. Tai atspindi paramos, kurią skyrė Lietuvos

Tariamasi dėl paramos Lietuvos vaikams. Iš k.: Lietuvos Caritas gen. sekretorė ses. Albina Pajarskaitė, Audronė Pakštienė, Cristian Children's Fund atstovas Jim Hostetler ir kun. Kazimieras Pugevičius. LKRŠ archyvo nuotr.

LKRŠ 25 metų sukakčiai paminėti skirtame bankete kalba dr. Vytautas Vygantas. Jo kairėje – kard. Joseph Bernardin, vysk. Paulius Baltakis ir arkiv. Charles Salatka. V. Maželio/„Draugo“ archyvo nuotr.

Bažnyčiai, ir ne tik Bažnyčiai, duomenys. Tiesa, palaiptiui parama daiktais jau keičiama į pinigų siuntimą, už kuriuos Lietuvoje pirkto reikalingas prekes. Tai atsiėjo Šalpai pigiau, nes nebereikėjo apmokėti siuntimus, kurie kainavo nemažus pinigus. Taip darė dauguma labdarinių organizacijų.

Lietuvoje atsiųstą labdarą priimdavo ir skirstydavo Vyskupų konferencijai pavaldi savanoriškos karitatyvinės veiklos organizacija, teikianti socialinę ir dvasinę pagalbą vargstantiems – Caritas, atsikūrus 1989 m. ir turintis savo skyrius įvairiose Lietuvos vietose. Be to, Šalpa padėjo ir Caritasui įsigyti naują spaustuve, kuri pradėtų Lietuvoje spausdinti religi-

lijono dolerių. Už juos buvo nupirkti labai reikalingi medikamentai (penicilinas, insulinas, chirurginiai skalpeliai ir siūlai, švirkštai, tvarsčiai, skiepai vaikams ir pan.). Perkama ir medicinos įranga. Nors vėliau tai į organizacijos planus nebeįėjo, bet neatsakė padėti sergantiems. Tačiau tai jau buvo pavieniai atvejai.

1990 m. LKR Šalpa dėmesį svariai skyrė Lietuvos gyventojų dvasinei ir kultūrinei padėčiai stiprinti. Ėmė veikliai remti išėvijos projektą *Knygos Lietuvai*. Stengiantis padėti Tėvynei įveikti šiuolaikinių žinių stygių, iš JAV leidyklų, iš universitetų, organizacijų ir pavienių asmenų buvo renkamos

ir dideliais kiekiais į Lietuvą siunčiamos knygos. Šioje srityje daugiausiai nuveikė *Lituanistikos tyrimų ir studijų centras* Čikagoje, vadovaujamas prof. Jono Račkausko. Į Lietuvą iš viso buvo pasiųsti 9 talpintuvai – beveik 1,5 milijono knygų. Ir per Respublikinę biblioteką (dabartinė Nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka) knygas išplatino visoje Lietuvoje: universitetų, institutų, miestų, rajonų ir mokyklų bibliotekoms. Centro darbuotojas A. Zailskas tuo metu laiške Respublikinės bibliotekos vadovams vaizdžiai rašė, kad Amerikos lietuviai šiandien tęsia XIX a. knygnešių tradiciją

Lietuvos politikas Zigmas Vaišvila įteikia dovaną Catholic Medical Mission Board pirm. kun. James Yannarell. Šalia – LKRŠ spec. projektų vedėja Rasa Razgaitienė, koordinuojanti vaisių siuntas į Lietuvos Caritas. D. Širvytės/„Draugo“ archyvo nuotr.

nes knygas, žurnalus ir laikraščius.

Lietuvoje trūkstant pačių įvairiausių prekių, nuo būtiniausių buitinių priemonių iki modernių medicinos įrengimų, per dešimtmetį, t.y. 1989–1999 m., LKR Šalpa pasiuntė 51 talpintuvą reikalingiausių daiktų, kurie svėrė daugiau kaip 1,000 tonų. Per minėtą dešimtmetį Šalpa skyrė paramą, kuri vertinama iki 16 milijonų dolerių. Per paramos aukščiausią pakilimą, t. y. 1989–1992 metų laikotarpį, pasiremiant istoriko Artūro Grickevičiaus surastais Kauno arkivyskupijos kurijos archyve duomenimis, ta parama viršijo 10 milijonų dolerių. Kokia tai LKRŠ dalis galėjo būti bendroje (pagrindė JAV lietuvių teikiamoje) paramoje Lietuvai? Maždaug tuo trumpuoju laikotarpiu Lietuva iš užsienio gavo apie 420 tonų siuntų, o iš jų 102 tonos gautos iš LKRŠ ir jai tarpininkaujant (tai beveik 23 proc. visos paramos tuo metu!).

Pačioje pradžioje LKR Šalpa pradėjo vykdyti medicinos pagalbos projektą *Gyvybė* Lietuvoje, kuriam vadovavo Rasa Razgaitienė. Organizacija pirmiausia atkreipė dėmesį į sunkią medicininę būklę visoje Lietuvoje. Šalpai pavyko užsitikrinti JAV katalikų labdaros didžiausios bendrovės – *Katalikų pagalbos tarnybos* logistinę paramą. O tai, kaip pažymi patys Šalpos vadovai, atvėrė JAV vaistų ir medicininės įrangos gamintojų, o taip pat įvairių labdaros organizacijų duris. Vien per pirmąjį 1990 m. pusmetį LKRŠ medicininė parama Lietuvai viršijo 0,5 mi-

lik moderniomis priemonėmis. 1990 m. liepos 12 d. iš New Yorko į Lietuvą buvo išsiųstas, palydint vysk. P. Baltakio, ir LKRŠ pirmas 20 tonų talpintuvas, pilnas knygų. Jos buvo siunčiamos seminarijoms, universitetams, lietuvių katalikų mokslo akademijai, bažnyčioms, Caritas sambūriui ir konkrečių leidinių pageidavusiems asmenims. Žinome, kad nemažai knygų Šalpa siuntė ir vėliau.

Šalpa rėmė katalikiška literatūra Lietuvos mokyklas. Pirmaisiais metais buvo vykdomas pagalbos projektas *Knygos mokykloms* – visoms katalikiškų mokyklų bibliotekoms organizacija skyrė po 200 dol. reikalingoms knygoms įsigyti. O kai bendrojo lavinimo mokyklose buvo įvestas pasirenkamos tikybos pamokos, Šalpa taip pat rėmė tikybos vadovėlių leidybą.

Svarbu pažymėti ir tai, kad LKRŠ parėmė ne vienos (nebūtinai religinio turinio) knygos leidybą. Pats svarbiausias ir didžiausias Šalpos paremtas leidinių projektas – tai „Šventojo Rašto“, „Senojo ir Naujojo Testamento“ išleidimas Lietuvoje. „Senąjį Testamentą“ iš originaliųjų hebrajų, aramėjų ir graikų kalbų į lietuvių kalbą išvertė kunigas profesorius Antanas Rubšys, o „Naująjį Testamentą“ – kunigas Česlovas Kavaliauskas. 1998 m. leidykla *Katalikų pasaulio leidiniai* 20,000 egzempliorių tiražu išleido knygą „Šventasis Raštas“. Kadangi Lietuva dar nebuvo

pajėgi finansuoti šios taip reikalingos tikintiesiems knygos, LKRŠ paskyrė daugiau kaip 217,000 JAV dolerių šiam tikslui. Vėliau Šalpa prisidėjo ir prie kartotinio „Švento Rašto“ leidimo (2009 m.).

Šalia to, LKR Šalpa rėmė Lietuvoje katalikų spaudą, radiją, internetinę katalikišką žiniasklaidą, kaip atsvarą vyraujančiai žinių sklaidos kultūrai. Pirmiausia parėmė pirmąjį po nepriklausomybės paskelbimo leistą leidinį „Katalikų pasaulis“, pasirodžiusį 1989 m. Parėmė ir kitus leidinius – Lietuvos Caritas leistą mėnraštį tokiu pat pavadinimu, iš kurio išaugo katalikiškai šeimai skirtas žurnalas „Artuma“; vyresnio amžiaus skaitytojui skirtą du kartus per savaitę leidžiamą laikraštį „XXI amžius“ ir jo priedus „Pro Vita“, „Žvilgsnis“ ir „Kristaus pasaulis“ bei kitus leidinius, kaip „Lietuvių godos“, „Valstiečių laikraštis“, „Voruta“, „Šiaurės Atėnai“. Taip pat vaikams skirtus periodinius leidinius „Bitutė“, „Kregždutė“ ir pan. Rėmimas reiškėsi ir tuo, kad Šalpa padėdavo susimokėti prenumeratą vaikų bei senelių globos namams, labiausiai nepasiturintiems pavieniems asmenims.

Bendrame užsienio lietuvių paramos Lietuvai kontekste LKR Šalpos veikla ir jos indėlis užima dešimtą vietą. Nelengva įvertinti Šalpos vaidmenį Lietuvos valstybei ir jos žmonėms, tuo labiau kad pagrindinis dėmesys orientuotas tradiciškai į Lietuvos Bažnyčią, į jos poreikius, į jos veiklos erdves. Ir tai suprantama, nes Lietuvos Bažnyčia tuo metu nebuvo Lietuvos vyriausybės prioritetinga sritis, kurios poreikiams būtų skiriama reikiama finansinė pagalba. Tai puikiai žinojo išėvija ir ji buvo pasiruošusi paramai Bažnyčiai.

LKR Šalpai švenčiant 50-metį, savo jubiliejiname veikalė retoriškai klausė: „Kokia Lietuva būtų šiandien be LKR Šalpos paramos? (...) Ar įmanoma apskaičiuoti ir įvertinti, kiek kiekvienas dosnių aukotojų paaugotas doleris ar visi tie milijonai kartu pakeitė, pagerino, atnaujino Lietuvos žmonių dvasinį gyvenimą? Kiek vaikų, pabuvoję Šalpos remtose stovyklėse, pirmą kartą išgirdo Dievo žodį, kiek jų tapo geresniais, kiek paauglių, būdami užimti Šalpos remiamuose dienos centruose, nepadarė ko nors negero?“ Teisingas pastebėjimas ir retorinis klausimas. Atsakyti galima ir taip, kad investuota Šalpos labdara materialiai sustiprino Lietuvos Bažnyčią, prisidėjo prie katalikų gerovės kėlimo ir ypač prie jaunimo dvasinio auklėjimo, katalikiškų vertybių sklaidimo. Be Šalpos suteiktos paramos Lietuva atrodytų skurdėsi, reiktų daugiau pastangų ir ilgesnio laiko tapti tokiais, kokiais esame dabar.

LKRŠalpa siunčia 20 tonų knygų konteinerį iš New York'o į Lietuvą, kuris sėkmingai pasiekė Kauną 1990 m. rugpjūčio 19 d. Tarp adresatų: Vilniaus universitetas, Telšių seminarija, Aukščiausioji Taryba, Caritas. Pirmoje eilėje ketvirtas iš kairės: kun. Kazimieras Pugevičius, LKRŠalpos reikalų vedėjas. LKRŠ archyvo nuotr.

Lietuvai materialiai sustiprėjus, LKRŠ nenutraukė paramos, kaip pasielgė dauguma užsienio lietuvių organizacijų, ir toliau yra remiama Lietuvos Bažnyčia, jos veikla įvairiose gyvenimo sferose.

(Pranešimas perskaitytas mokslinėje konferencijoje „Katalikiškas socialinis mokymas Lietuvoje: istorija ir aktualumas šiandien“ Nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje Adolfo Damušio Politinių studijų dienos 2021 m. gruodžio 7 d.).

Juozas Skirius – Vytauto Didžiojo universiteto profesorius.

CHIRURGAJAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

AUSŲ, NOSIES, GERKLĖS LIGOS

Darius Bliznikas MD SC
Ear, Nose and Throat • Allergy

7110 West 127th st. Ste 210 708-586-2212
Palos Heights IL 60463 www.palosenet.com

STUBURO IR SKAUSMO LIGOS

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS-PRUNSKIS, MD
ir partneriai Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
sužeidimų darbotvietėje bei kitų vietų
skausmo diagnostikos ir gydymo specialistai.
Elmhurst: 630-748-3300
Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Barrington: 847-852-2000
Libertyville: 847-984-2500
www.illinoispain.com

WWW.DRAUGAS.ORG

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, MD
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

LINAS SIDRYS, MD
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA – AKINIAI
2701 W 69th St., Chicago, IL
5706 W 111th St., Chicago Ridge, IL
Tel. 708-636-6622

DR. ELIGIJUS LELIS
Akių ligos ir chirurgija
1192 Walter St, Lemont, IL 60439
963 N. 129th Infantry Dr. #110
Joliet, IL 60435
Tel. 815-723-1854

VETERINARAI

Dr. Gabriellė Rutkauskaitė,
veterinarė, kalba lietuviškai
Glen Ellyn
Animal Hospital,
21 S. Park Blvd.,
Glen Ellyn, Illinois.
Telef 630-469-7400.

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. SIMONA ŽILIŪTĖ
Dantų gydytoja
perėmė dr. Petreikytės kabinetą.
Laukiami ir seni, ir nauji pacientai.
9055 S. Roberts Road,
Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-4055
Valandos susitarus

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

DR. DALIA JODWALIS
Dantų gydytoja
15543 W. 127th St.
Suite 101, Lemont, IL
Tel. 630-243-1010
Valandos susitarus

DR. LINA POŠKUS
Dantų gydytoja
11739 Southwest Hwy,
Palos Hts, IL 60463
9201 Broadway Ave., Brookfield
Tel. 708-387-2020

DR. DAIVA BIDVA
Dantų gydytoja
950 York rd. #110
Hinsdale, IL 60521
Tel. 708-485-2828

DR. GAILĖ V. ČERNIAUSKAS
DANTŲ GYDYTOJA
Amerikos „TOP DENTIST“ 2009 M.
318 W. Touhy Avenue
Park Ridge, IL 60068
Tel. 847-692-2303
www.parkridgesmiles.com

www.draugas.org
773-585-9500

PILNA DANTŲ PRIEŽIŪRA:
• implantai
• tiltai, karūnos, protezai
• vaikų dantų gydymas
• šaknies kanalų valymas
• chirurgija
• parodontozės specialistas kabinete
• kosmetinės procedūros — „veneers“,
balinimas • TMJ/TMD gydymas

KEPYKLA IR DELIKATESAI
6216 W. Archer Ave., Chicago, IL 60638
Tel. 773-581-8500

- Lietuviška duona ir raguočiai
- Vestuviniai ir įvairūs tortai
- Siunčiame mūsų produktus UPS
- Atidaryta 7 dienas per savaitę
- Aplankykite mūsų svetainę – www.racinebakery.com

REAL ESTATE

FIRST RATE
REAL ESTATE

Chicago and
surrounding areas

Bus: 773-767-2400
Cell: 312-805-4851
Fax: 773-767-9886

E-mail: ausra.padalino@gmail.com

Aušra Kriščiūnaitė Padalino
Sponsoring Broker/savininkė

Kalbame lietuviškai, ispaniškai, angliškai

Patirtis – daugiau nei
35-eri metai

PERKA

BRANGIAI PERKU
GINTARO DIRBINIUS
IR GINTARO GRYNUOLIUS.
tel. 708-603-5494

Perkate ar parduodate namą?

Nekilnojamo turto
žinovė siūlo savo
paslaugas
pietvakarinėje
Michiganio dalyje –
Harbor Country: Union
Pier, New Buffalo,
Sawyer, Harbert,
Bridgman, Three Oaks ir kt.
Aptarnauja ir Čikagos apylinkes.

Danutė (Donna)
Navickas

C21 Affiliated – Illinois & Michigan
Tel. 630-917-0062

SKELBIMAI
773-585-9500
www.draugas.org

LOT **Lufthansa** **SAS** **FINNAIR** **KLM**

doleris.com

tickets@doleris.com

1-800-514-9989

PIGIAUSI AVIA-BILIETAI Į LIETUVĄ IR EUROPA

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti „Draugą“
internete be jokio papildomo mokesčio.
Pageidaujantys turėtų parašyti
apie tai administracijai:
administracija@draugas.org
ir gauti „log in“ bei slaptažodį.

Skaitykite „Draugą“ internete!

MUTUAL **FEDERAL BANK**

Namams paskolos, apdraustos sąskaitos

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
773-847-7747 * www.mutualfederalbank.com

Patarnaujam Čikagos ir apylinkių lietuviams daugiau kaip 100 metų.

Member
FDIC

HELP WANTED

Great part time positions. Parking operations seeking cashier for lot at Midway Airport. Starting wage \$14.50 per hour. Senior citizens welcome.

Call Roger at
708-780-0070 x4850 for interview.

SKELBIMAI
773-585-9500

„Surašymo“ Nr. 127 atsakymas
Pažymėtuose langeliuose: FAKTORIUS...

Kryžiažodį išsprendė:

Jonas Kirka, Chicago, IL

Morta Kavaliūnas, Akron, OH

Nuoširdžiai dėkojame sprendėjams.

Jūsų sprendimų atsakymų lauksime paštu:

„Draugas“, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629-5589
arba el. paštu – redakcija@draugas.org ir faksu: 773-585-8284.

PUIKI DOVANA

„Draugo“ pirkinių maišelis – puiki dovana sau,
draugui ar šeimos nariui artėjančių Kalėdų proga.

Už **10 dol.** jį įsigysite užsukę į „Draugo“ redakciją

Arba siųskite čekį: DRAUGAS

4545 W. 63rd. Str., Chicago, IL 60629

Siuntimas į kitą valstiją – **2 dol.**, Illinois – **3 dol.**

Jį įsigyti galima ir

MILDAS CORNER MARKET, Union Pier, MI, BALZEKAS MUSEUM
of LITHUANIAN CULTURE, Chicago, IL

Galite įsigyti lipduką „Draugaukime“.
Jo kaina – **2 dol.**, siuntimas – **50 cent.**

SUBSCRIBE

Receive
BOTH!

ONE YEAR
DRAUGAS NEWS
12 ISSUES

LITHUANIAN
HERITAGE
6 ISSUES

\$45 mailed
\$30 internet
only

DRAUGAS NEWS

LITHUANIAN WORLD WIDE NEWS IN ENGLISH

My Paper – My Friend

My link to LITHUANIA!

www.draugas.org/news

LITHUANIAN
HERITAGE

MAGAZINE IN ENGLISH

A supplement mailed separately

SKELBIMAMS

Pasiteirauti tel. 773-585-9500

skelbimai@draugas.org

www.draugas.org

KNYGA

tai dovana, kuri paliks amžiną pėdsaką

Populiariausios knygos vaikams:

Algirdas Gustaitis:

„Algis Trakys ir Taksiukas Šleivys plaukia upėmis“ – 5 dol.

„Algis Trakys ir Taksiukas Šleivys sodininkai“ – 5 dol.

„Algis Trakys ir Taksiukas Šleivys Tvankstės pilyje“ – 5 dol.

„Algis Trakys ir Taksiukas Šleivys žuvininkai“ – 5 dol.

Nijolė Mackevičienė:

„Aš esu“ – 5 dol.

„Kalbėkime lietuviškai“ – 5 dol.

Nijolė Mackevičienė, Ramunė Račkauskienė.

„Eglė žalčių karalienė“ – 10 dol.

Nijolė Mackevičienė, Ramunė Račkauskienė, Gailutė Valiulienė.

„Pelenė“ – 10 dol.

Richard Scarry. „Mano žodynas“ – 20 dol.

Vytė Nemunėlis. „Meškiukas Rudnosiukas“ – 15 dol.

Rolandas Dabukas:

„Aš kitoks“ – 21 dol.

Spalvinimo knygtės: „Varliukas Tutis“

(priedas prie „Aš kitoks“) – 15 dol.

„Gandrytė Ora“ (priedas prie „Aš kitoks“) – 15 dol.

„Draugo“ knygynėlyje – didelis knygų pasirinkimas

Pasiteirauti tel. 773-585-9500

arba rašyti el. paštu: skelbimai@draugas.org

Draugas, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

ATLANTIC
Express Corp.

SIUNTINIAI Į VISĄ
EUROPOS SĄJUNGĄ

+ Ukraina, Baltarusija,
Moldova, Rusija

Greičiausi
pristatymo terminai

Kiekviena dėžė nemokamai
apdrausta \$100

Siūlome automobilių
gabenimą į visas pasaulio
šalis, automobilių pirkimą
iš visų JAV aukcionų,
asmens turto
perkraustymą

Siuntinių paėmimas iš namų

Asmeninės siuntos
708-907-3000

Sekite savo siuntas:
AtlanticExpressCorp.com/tracking

Centrinio ofiso adresas
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Siuntinių Priėmimo Vietos

Atlantic Express Centrinis Ofisas
8801 S. 78th Ave. Bldgview, IL 60455
Tel: 708-907-3000

Rūta
6551 South Cass Ave Westmont, IL 60559
Tel: 630-964-7882

Eurus Deli
22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137
Tel: 630-469-4290

Biomed
360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060
Tel: 847-566-6676

Royal Petal
188 E. Wend St. Lemont, IL 60439
Tel: 630-257-0339

Excel Insurance
5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641
Tel: 773-777-4700

Romanian American Network
6201 W. Howard St. B3 Niles, IL 60714
Tel: 847-897-6710

Granitex
704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126
Tel: 630-888-1838

Harvest Fresh
(Vit. Booth) 100 E. Rand Rd. Arlington Hts, IL 60004
Tel: 224-625-0331

Real Exteriors
3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176
Tel: 847-671-1155

Lithuanian Plaza
9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
Tel: 708-599-9866

Galos Caves
6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634
Tel: 773-283-7701

Kunigaikščių Užėiga
6312 S. Harlem Ave. Summit, IL 60501
Tel: 708-594-5622

Biomed 2
4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706
Tel: 773-656-2430

Kalyra
338 S. Rohlwing Rd. Palatine, IL 60074
Tel: 847-776-7766

Continental USA
2207 W Chicago Ave, Chicago, IL 60622
Tel: 773-489-9770

Ina Stankevičienė
Adresas: 2711 W. 71st Street Chicago, IL 60629
Tel: 773-476-5999

Kitokių minčių spiečiai

Meškis Hugo
apžvalgininkas Lietuvos,
Žemės rutulio ir Visatos

VISATA. Mokslininkai eilinį kartą įrodė: ufonautų nėra. Žinią paleido per centrinę žiniasklaidą prieš gražiausias metų šventes. Visi turėjo tiek lūkesčių, kad tuoj tuoj bus geriau. Kad užmegsime ryšius su kitomis civilizacijomis ir apsikeysime draugiškomis delegacijomis ar net belaisviais. Gal net susigiminiuosisime. O būsima pusseserė ufonautė per kitas Kalėdas atsiųs dovanų kuklų mp9 grotuvą, kuris mūsų planetoje galbūt būtų sukurtas tik po 3000 metų. Viskas žlugo. Mokslas netarnauja Žemės gyventojams. Priešingai. Kenkia. Viską daro, kad niekad neįvyktų nei gerovės valstybėje, nei gerovės pasaulyje, o vakarais tenkintumėmės vargo vakariene. Ar nors mažąjį pirštą mokslininkai pajudino, kad įrodytų, jog vis dėlto ufonautai yra? Gal vaikšto tarp mūsų, o mes jų nemokame atskirti? Kai tiek daug aplinkinių kalba nesąmones, kaip ir mes, sunku susivokti, kas yra kas. Dažnai kyla įtarimų. Normalūs taip elgtis, kalbėti ir atrodyti negali. Bet neprikibsi. Ir tie, kurie, nuėjau sako, yra ne žmonės, o ufonautai, aiškina, kad turi žmogaus teises. Va, kokią sumaištį sėklą prieš šventes pasėjo mokslininkai. Netikėta ir ne-

malonu. Skamba panašiai lyg jie būtų gavę nenuginčijamą duomenį, kad ir Kalėdų Senelio nėra. Juk niekas nepatikėtų. O apie ufonautus patikėjo. Nieko, kada nors mes irgi baigsime mokslus, tapsime akademikais ir įrodysime, kad mokslininkų nėra.

PASISKUNDIMAI. Po to, kai žmonės pagaliau išmoko skūstis, visos instancijos užverstos skundais. Ir maži kabinetai, ir dideli, net koridoriai. Ryšuliai didžiausi surišti špagatu. Praeit sunku. Viena pažįstama pranešė, kad kaimynas už sienos vėl vakarą triukšmauja. Srebia kopūstienę tiesiai iš puodo po dešimtos. Sienos šiais laikais plonos, puikiausiai girdisi. Ir nervina tuos, kurie po šeštos pasižadėję nebevalgyti. Skambino spec. tarnyboms, spec. tarnautojai važiavo lėtai, atvyko,

kai šaukštai jau po vakarienes buvo. Ne tik aplaižyti, bet ir numazgoti. Kur toki skundą dėt? Aišku, tik į krūvą. Skundžiamasi ne tik žmonėmis. Erzina viskas iš eilės. Kaunas nervinasi dėl savo sutvarkyto senamiesčio. Papuošta eglė, laukia Kalėdų ir Naujųjų metų. O naktimis atskrenda varnos. Miesto valdžia nenori dalintis grožiu, nors ES Paukščių direktyva saugo visus sparnuočius. Draudžiama bloginti gyvenimo sąlygas skraiduoliams. Aukščiausia vadovybė kreipėsi į aplinkos saugotojus, prašydama leidimo taikyti tam tikras priemones. Valdžia nori pastatyti garsinę baidyklę. Bet. Varnos ne pėsčios. Bijoma, kad gali susikoperuoti, pulti paukštvanagio balsais krenkščiantį įrenginį ir nepataisomai sugadinti. Ko iš anksto baimintis? Bus proga dar vieną skundą parašyti. Ir išsiųsti atsakingiems asmenimis kartu su tuo, kuriame skundžiamasi, kad varnos atskrenda į miestą iš rajono. Gal net iš Vilniaus pusės. Kaip yra iš tiesų? Jei koks ausylas valdžios atstovas įdėmiai išklaustų varnų giesmių, skundą būtų galima patikslinti. Jei karksi su kaunietišku akcentu, viskas gal ir gerai. O jei su vilnietišku? Švelniai lenkišku akcentėliu? Būtų galima dar vieną skundą suraityti.

PASKANDALINIMAI. Mūsų pažįstamas Sraiggaudas perka tik skandalingus laikraščius ir rašo į redakcijas tik skandalingus laiškus. Žiūri tik skandalingas televizijos laidas. Klausosi tik skandalingų radijo laidų, o paskambinęs užduoda tik skandalingus klausimus. Skaito tik skandalingus interneto portalus ir rašo tik skandalingus komentarus. Be jo įdėmaus dėmesio neapsieina nė vienas žurnalistinis tyrimas ir nė vienas prieštarai vertinamas šnipštas. Budrusis Sraiggaudas, net gliausiai įmigeš, naktį lovoje pasodintas gali neužsikirdamas išvardinti ir išsamiai pakomentuoti visas mūsų šalies bei pasaulio sąmokslų teorijas. Ir ne tik. Net ir sąmokslų praktikas. Jis yra nuodugnai susipažinęs, kas kam ir už ką, ir už kiek duobes kasa. Kokie užkratai platinami ar net iš lėktuvų barstomi dykai. Taip pat – kokie kenksmingi produktai ne tik gaminami, bet ir brangiai parduvinėjami. Jis iš patikimų savo šaltinių yra gavęs nenuginčijamą įrodymą, kad Lietuvos valdžioje – visi vagys (visi visi, nesiteisinkite), kalėjimuose – nekalti žmonės, o visi teisėjai – papirkti ar net nupirkti. Jis iš pirmo žvilgsnio gali atskirti, kuris žmogus blogas, o iš antro – kuris geras. Bet pagal kažkurį sąmokslų teoriją – antro žvilgsnio apskritai nebūna. Ir Kalėdos ne šiaip sau. Piliėtis Sraiggaudas 100 proc. žino, kad gražios švenčių eglutės miestuose, miesteliuose, kaimuose ir net namuose statomos ne šiaip sau. Tyčia!

DRAUGO FONDAS

4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629
tel: 773-585-9500
www.draugofondas.org

Draugo fondas dėkoja už dovanas

Gruodžio mėnuo – kupinas pasiruošimo ir laukimo. Adventas skirtas pasiruošti deramai sutikti Kūdikėlio Kristaus gimimą. Kiekvieną sekmadienį per šv. Mišias uždegame dar vieną žvakę Advento vainike ir dalyvaujame rekolekcijose, atliekame išpažintį. Valome ir puošiame namus, kepame sausainius ir jau pradėdame galvoti apie Kūčių vakaro dvylika patiekalų. Papuošiame eglutę ir pastatome Prakartėlę, aiškindami vaikams bei anūkams jos prasmę. Ir štai gruodžio 25-ąją per visą krikščionišką pasaulį nuaidi žinia apie žmonijos Atpirkėjo gimimą, ją palydi džiugios giesmės bažnyčiose.

Tie Kalėdų papročiai ir ritualai kasmet mažai keičiasi. Tarp jų – ir dovanų teikimo tradicijos. Dovanų laukia ne tik vaikai. Jeigu dovana teikiama iš širdies, iš meilės ir pagarbos – kaip Trys Karaliai apdovanojo gimusį Kūdikėlį Kristų, tai negali nesidžiaugti. Su ta mintimi Draugo fondas širdingai dėkoja visiems rudens vajuos aukotojams už jūsų dovanas, skirtas „Draugo“ laikraščio gerovei ir linki jums malonių dienų laukiant Šv. Kalėdų.

Draugo fondo gruodžio mėn. įnašai

Su 1,000 dolerių:

Aldona Lipskis, Wood Drive, IL, **garbės narė**, iš viso 4,140 dol.

Su 200 dolerių:

Msgr. Algimantas Bartkus, St. Pete Beach, FL, iš viso 800 dol.
Audrius Budrys, Los Altos, CA, iš viso 700 dol.

Su 150 dolerių:

Kun. Vytautas Volertas, Douglas-ton, NY, iš viso 250 dol.

Su 100 dolerių:

Ona ir Jonas Daugirdai, Burr Ridge, IL, **garbės nariai**, iš viso 6,150 dol.
Narimantas ir Janina Udryns, Farmington Hills, MI, **garbės nariai**, iš viso 2,500 dol.
Donatas ir Daina Siliūnai, Lisle, IL, iš viso 175 dol.
Vitas Alekna, Walnut Creek, CA, iš viso 100 dol.

Reda Baranauskienė, Downers Grove, IL, iš viso 100 dol.

Su 50 dolerių:

Teresė Landsbergienė, Upper Marlboro, MD, **garbės narė**, iš viso 1,775 dol.
Virginia ir Bronius Nicajus, Concord, CA, iš viso 470 dol.
Jurgis Daugirdas, Chicago, IL, iš viso 260 dol.
Irena Barzdukas, Lemont, IL, iš viso 110 dol.
Betty Aukšė Miklius, Prescott, AZ, iš viso 100 dol.
Mrs. A. Venckūnas, Santa Monica, CA, iš viso 50 dol.

Su 25-10 dolerių:

Virginia Žukauskas, Riverside, IL, iš viso 125 dol.
Neringa Raila, Langley, WA, iš viso 25 dol.
Kazys ir Liolė Kizlauskai, West Bloomfield, MI, iš viso 360 dol.
Nijolė Gierštikienė, Lemont, IL, iš viso 705 dol.

*Dėkojame visiems, prisidedantiems
prie laikraščio „Draugas“ išlaikymo.*

BENDRAUKIME!

www.facebook.com/draugolaikrastis

DOVANOS. Vienas mūsų pažįstamas, vardu Sraiggaudas, nuolat ką nors iš užsienio parveža lauktuvių. Kaip miela gauti kvepiantį muiliuką, popieriaus rulonėlį ar baltas užuolaidas. Vis sukdavome galvas, koks ne taip mūsų pažįstamas. Vis manydavome, švaistūnas. O pasirodo, suvenyrų dykai galima gauti viešbučiuose. Naujausia tūkstančio Europos apgyvendinimo įstaigų atstovų apklausa atskleidė, kad išvykdami svečiai dažniausiai išsiveža rankšluosčius – 77,5 proc. Chalatus – 65,1 proc., pakabas – 49,3 proc., rašiklius – 39,1 proc., stalo įrankius – 33,6 proc., kosmetiką – 32,8 proc., meno kūrinius – 20,2 proc., antklodes – 15,6 proc., pagalves – 14,3

proc., indus – 12,7 proc., planšetinius kompiuterius – beveik 12 proc., televizorių pultelius – 9,1 proc., plaukų džiovintuvus – 8,4 proc., elektros lemputes išsisuka 7,3 proc., kavos aparatus išsineša 6,9 proc., televizorius – 6,1 proc., laidinius telefonus – 4,8 proc., stalines lempas bei toršerus – 4,3 proc. Lauktuvių sąrašuose yra atsidūręs net vonios „kranas“, šerno iškamša ir fortepionas. Artėja šventinių kelionių metas. Sraiggaudas jau turi bilietus į kažkur. Paprašysime parvežti baltą pianiną. Labai tiktų prie baltų užuolaidų. Arba kokį paminklą.

Užrašė
Alfредas Zdramas

Mes jų gyvenime, jie – mūsų

Regėjimo negalią turintiems žmonėms pritaikyta archeologijos paroda „Ar galima šnekėtis man su jais“.
S. Samsono, LNM nuotr.

Šiame Lietuvoje dešimtimis kartų išaugus migrantų skaičiui, kurių dalis atvyko su mažais vaikais, Lietuvos nacionalinis muziejus (LNM), bendradarbiaudamas su Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija ir Pabėgėlių priėmimo centru Naujininkuose, ėmėsi socialinės iniciatyvos: kartą per savaitę muziejaus specialistai mažiesiems organizuoja kultūrinę veiklą. Migrantų vaikai per žaidimus supažindinami su šalies kultūra, ugdomi jų kūrybiniai gebėjimai, rūpinamasi jų emocine būsena.

Muziejus atsiliepė į Naujininkų pabėgėlių apgyvendinimo stovyklos kreipimąsi, kad padėtų spręsti užimtumo problemą, kuri, bent jau veiklos pradžioje, buvo labai ryški. „Ypatingai trūko veiklos ikimokyklinio amžiaus vaikams ir šeimoms. Pirmosios šeimos, dalyvavusios muziejaus valandėlėje, išėjo su šypsena, o vaikų krūtines papuošė pačių pasigaminti ženkliukai. Žinia apie smagius ir įdomius užsiėmimus greitai pasklido tarp

stovyklos gyventojų, ir jie taip pat išreiškė norą dalyvauti muziejaus organizuojamuose renginiuose”, – pasakoja Pabėgėlių priėmimo centro Naujininkų pabėgėlių stovyklos socialinio darbo koordinatore Jurga Mickienė.

„Per pusantro mėnesio muziejaus rengiamuose užsiėmimuose dalyvavo apie 150 vaikų, kurie šiuo metu kartu su šeimos nariais yra apgyvendinti Pabėgėlių priėmimo centre Naujininkuose ir migrantų stovykloje Medininkuose. Pradžioje nerimą kėlė kalbos barjeras, tačiau mažieji ateidavo ne tik su gera nuotaika, bet ir noriai įsitraukdavo į įvairią veiklą. Kartu kūrėme karpinius, kaukes, gaminome karnavas, darėmės ženkliukus, iš kaladėlių deliojome Gedimino pilies bokštą, – pasakoja Lietuvos nacionalinio muziejaus edukacinių projektų vadovė Ieva Luckutė. – Susikalbėjome kūno kalba, ženklais, veido mimikomis, žaisdami žaidimus. Po kelių kartų jau išgirdome ir pirmuosius lietuviškus žodžius: *ačiū, labas, viso gero*”.

Muziejaus socialinė iniciatyva neapsiribojo tik neformaliojo ugdymo veiklomis. Artėjant Kalėdoms prie vaikų laisvalaikio prisidėjo ir visa muziejaus bendruomenė: kolektyvo iniciatyva surinkti žaislai ir žaidimai bus perduoti jų neturintiems vaikams.

Kuria ryšius su bendruomenėmis

Socialinė iniciatyva, kurią muziejus įgyvendina su migrantų vaikais, yra ne vienintelė, glaudžiai dirbama su silpnaregių ir neregųjų, neprisigirdinčių ir kurčiųjų bei kitomis bendruomenėmis.

Stengdamasis pagelbėti tėvams, auginantiems vaikus su autizmo spektro sutrikimu, Lietuvos nacionalinis muziejus parengė šešių padalinių socialines istorijas, kurios padės vaikams ir jų tėveliams be baimės išsiiruoti į naują ir dar nepažintą erdvę ([https://lnm.lt/aktualijos/socialines-](https://lnm.lt/aktualijos/socialines-istorijos-autizmo-spektro-sutrikima-turintiems-vaikams/)

istorijos-autizmo-spektro-sutrikima-turintiems-vaikams/)

Nuo praeitų metų muziejuje veikia regėjimo negalią turintiems žmonėms pritaikyta archeologijos paroda „Ar galima šnekėtis man su jais?“, pasakojanti apie akmens amžių. Šioje parodoje pačių išpūdingiausių nuolatinių ekspozicijos eksponatų kopijas galima liesti rankomis, o jų aprašai pateikiami ir Brailio raštu, be to, yra įgarsintos eksponatų priekiančios istorijos.

Šiuo metu jau vyksta kūrybinės dirbtuvės, kurias Lietuvos kurčiųjų ir neprisigirdinčiųjų ugdymo centro vaikams veda rankų šešėlių teatro „Budrugana Lietuva“ aktorės Eglė Matulytė ir Adelina Skalandytė. Kitų metų pavasarį vaikai parodys mini spektaklį apie Geležinį Vilką. Nuo kitų metų bus ir gidas gestų kalba po Senojo arsenalo archeologijos ekspoziciją ir Kazio Varnelio namus-muziejų.

LNM inf.

Užsiėmimuose vienu metu dalyvauja nuo 10 iki 20 vaikų, kai kuriuos lydi ir tėveliai.

LNM nuotr.

PETKUS & SON FUNERAL DIRECTORS

SUMMIT, 7300 W. ARCHER AVE.

CICERO, 5940 W. 35 ST.

LEMONT, 12401 S. ARCHER AVE. (& DERBY RD.)

NATIONWIDE TOLL FREE (nemokamas)

Tel. 1-800-994-7600

www.petkusfuneralhomes.com

Žymenį

„Geriausios laidojimo paslaugos“

Southtown suteikė

Palos-Gaidas
FUNERAL HOME

11028 S. Southwest Hwy. Palos Hills, Illinois
(708) 974-4410 www.palosgaidasfh.com

DRAUGAS

Seniausias lietuviškas laikraštis pasaulyje

Leidžiamas nuo 1909 m.

Sužinokite vienas apie kitą

Susipažinkite su lietuviška veikla – nuo vandenyno iki vandenyno

XXI a. „Draugas“ – laikraštis jums!

NAUJIEMS PRENUMERATORIAMS

metams – 120 dol.

pusmečiui – 65 dol.

internetinė (pdf) metams – 99 dol.

3 mėn. – 30 dol.

Siunčiu _____ dol.

Vardas, pavardė _____

Adresas: _____

Miestas _____ valstija _____ zip _____

Čekį siųskite:

DRAUGAS, 4545 W. 63rd. St.,

Chicago, IL 60629

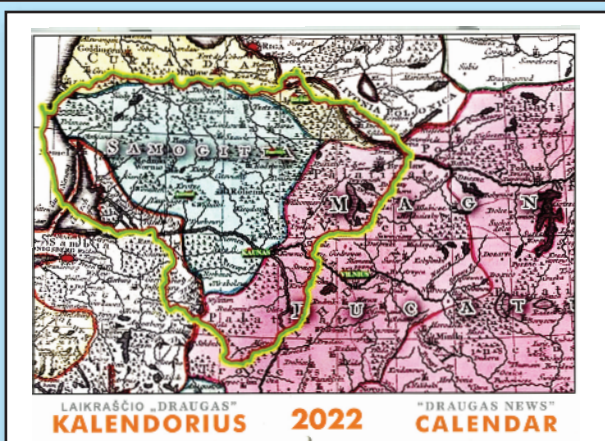
Tel. 773-585-9500 www.draugas.org

**Taikingų ir sveikų
švenčių linkiu
mieliems draugams!**

Baniutė Kronienė

Kaip ir kasmet, laukiame jūsų kalėdinių ar naujametinių sveikinimų draugams, giminėms, parapijiečiams, bendradarbiams, klientams, jūsų organizacijų nariams. Kreipkitės „Draugo“ tel.: **773-585-9500** arba el. paštu: **skelbimai@draugas.org**.

2022 metų „Draugo“ kalendoriai bus išsiųsti prenumeratoriams pirmadienį, gruodžio 13 dieną. Kalendoriaus tema – „Žemaitija“. Kalendorių taip pat galima įsigyti „Draugo“ administracijoje: 4545 West 63rd Street, Chicago, IL. Čia rasite ir kalėdinių atvirukų, knygų bei kitokių dovanėlių.

Ieškote tobulo kalėdinės dovanos padėti po eglute?

Daugialypė poezijos/fotografijos knyga **Rytmečio Rasa/Morning Dew** dviem kalbom, lietuvių ir anglų, papuošta spalvingomis iliustracijomis.
Autorė – **Rasa Stefania Miliauskas**.
Ši įdomi knyga – tai puiki dovana.

Ją galite įsigyti: **Balzeko lietuvių kultūros muziejuje** bei „Draugo“ knygynėlyje Čikagoje, **Three Moons Fiberworks**, Chesterton, IN, per **Etsy** – elektroninėje parduotuvėje „DewAndMe“, o iš užsienio – svetainėje **www.patogupirkti.lt**. Galite parašyti ir autorei el. paštu: **morningdewpoetry@gmail.com**

INSURANCE AND FINANCIAL

JAV **708-433-7777**

**Automobilių
Namų
Gyvybės,
Biznio,
DRAUDIMAI**

**Draudžiame
IL, IN,
FL ir MI
valstijose**

**Notarinės
paslaugos -
NEMOKAMAI**

Vilma **Virginija**

7667 W. 95th St., Suite 207
Hickory Hills, IL 60457
www.javinsuranceandfinancial.com

BOOK & BABY

The Complete Guide to Managing Chaos & Becoming a Wildly Successful Writer-Parent

Milda M. DeVoe

A GREAT GIFT FOR ANY WRITER or aspiring writer. A fun read. A GOOD REFERENCE.

Book & Baby – A “What to Expect” & “How To” book for writers. Drawn from real experiences of successful, published writers who have kids. Divided into growth phases from Infant to Empty Nest.

Written by **Milda Motekaityte DeVoe**. Milda is the founder of Pen Parents, a national nonprofit that helps writers stay creative after having kids.
- In English - \$19.99
Order the book & find out more – www.mmdevoe.com

ŠAMPANO BRUNCH

Sekmadienis, sausio 9 d.

2022

12:30 pm

Pasiseikėjimas su naujais metais

Meninė programa ir šventinis stalas.

Adresas:
Nativity BVM Parish Hall
6812 S. Washtenaw Ave.
Chicago, IL 60629

Info ir rezervacija **773-776-4600**

CALIFORNIA LITHUANIAN CREDIT UNION

1 YR - 0.75% APY*
2 YR - 1.00% APY*

*APY - ANNUAL PERCENTAGE YIELD

MOBILE BANKING | INTERNATIONAL WIRES
CREDIT/DEBIT CARDS | SAVINGS | CHECKING

310.828.7095 | info@clcu.org
www.clcu.org

NCUA

Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS
4536 W. 63 St., Chicago, IL 60629
(Skersai gatvę nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100 • info@midwaylegal.com

Paslaugos: Nekilnojamas turtas • Testamentai ir palikimai • Verslo reikalai • Bendri teisės reikalai

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais. Kreipkitės į

Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

draugokalendorius.org